

EEN GOEDE RAAD: GOED GEINFORMEERD

ONDERZOEK

TIJDIGHEID EN RELEVANTIE VAN BIJSTURINGS-
EN VERANTWOORDINGSINFORMATIE

RAPPORT

EEN GOEDE RAAD: GOED GEINFORMEERD

**Tijdigheid en relevantie van bijsturing- en
verantwoordingsinformatie**

Rekenkamercommissie Voerendaal

Projectleider: J.M.P. Essers MBA

Datum : 25 april 2007

INHOUDSOPGAVE

INHOUDSOPGAVE	1
1 Samenvatting	2
2 Inleiding	5
3 Probleemstelling en de onderzoeksvragen	6
4 Aanpak van het onderzoek	7
4.1 Aanpak	7
4.2 Beperkingen van het onderzoek	7
5 Het formele kader van de informatieplicht: de normen	9
6 Bevindingen	11
6.1 Kwaliteit van de 'planningsdocumenten'	11
6.2 Programmabegroting 2006	12
6.2.1 De programmabegroting 2007	15
6.2.2 De interviews	16
6.3 De actieve informatieplicht	16
6.3.1 De tussenrapportages	16
6.3.2 Brieven van het College van B&W	17
6.3.3 De besluitenlijst van het College van B&W	17
6.3.4 De thema avonden	18
6.3.5 De interviews	18
6.4 De 'informatierechten' van de Gemeenteraad	19
6.4.1 De interviews	19
6.5 De passieve informatieplicht	20
6.5.1 Vragen periode 1 ^e helft 2006	20
6.5.2 De interviews	21
6.6 Projectplan: Leefbaarheidsprogramma Ubachsberg	21
6.6.1 Het projectplan	21
6.6.2 Het uitvoeringsprogramma	22
6.6.3 De uitvoering	22
6.6.4 Aanbesteding Ubachsberg	22
6.6.5 De interviews	22
6.7 De exploitatie van het Cultureel Centrum de Borenborg	23
6.7.1 De interviews	24
7 Conclusies en aanbevelingen	25
7.1 Conclusies	25
7.1.1 Programmabegroting 2006 en 2007	25
7.1.2 De actieve informatieplicht	25
7.1.3 De 'informatierechten' van de Gemeenteraad	26
7.1.4 De passieve informatieplicht	26
7.1.5 Project Ubachsberg	26
7.1.6 De Borenborg	27
7.2 Aanbevelingen	27
7.2.1 Planningsdocumenten	27
7.2.2 De actieve en passieve informatieplicht	28
BIJLAGEN:	
1 Brief van het College van B&W n.a.v. het rapport	
2 Reactie van de rekenkamercommissie op de brief van het College van B&W	
3 Samenstelling rekenkamercommissie Voerendaal	

1. Samenvatting

Aanleiding

De rekenkamercommissie Voerendaal onderzocht de informatievoorziening van het College van B&W aan de Gemeenteraad in de periode januari 2006 tot en met juni 2006. Aanleiding voor het onderzoek was tweeledig. Tijdens een overleg van de rekenkamercommissie met de commissie Algemene Bestuurlijke aangelegenheden van de Gemeenteraad bleek dat problemen met de informatievoorziening als een rode draad liepen door de mogelijke onderzoeks-onderwerpen die de raadsleden aandroegen. Daarnaast is de informatieplicht van het College van B&W aan de Gemeenteraad met de invoering van de dualisering gewijzigd.

Belang van het onderzoek

In het duale bestel is de Gemeenteraad de baas van de gemeente. De Gemeenteraad stelt kaders (doelen, geld) en controleert, het College van B&W voert uit. Als de informatievoorziening aan de Gemeenteraad onvoldoende is, dan ontstaat het risico dat de Gemeenteraad zijn sturende en controlerende rol onvoldoende kan waarmaken.

Aanpak

Er zijn interviews gevoerd met een aantal functionarissen van de gemeente. Daarnaast is een groot aantal documenten geanalyseerd. Voor de casussen – het leefbaarheidsproject Ubachsberg en de exploitatie van het Cultureel Centrum de Borenborg – is verder teruggegaan in de tijd.

Hoofdconclusie

De informatievoorziening van het College van B&W aan de Gemeenteraad is voor verbetering vatbaar. Twee zaken verdienen met name de aandacht van de Gemeenteraad en het College van B&W, namelijk:

- de verdere ontwikkeling van de programmabegroting (in samenhang ontwikkelen: SMART-doelen, indicatoren, prestaties, activiteiten, kosten, tijdreeksen en meerjarige streefcijfers) en, in aansluiting daarop, de tussenrapportages.
- ontwikkeling van een informatieprotocol met afspraken tussen Gemeenteraad en College van B&W over onder meer de concrete invulling van de actieve informatieplicht en de informatievoorziening rondom grote projecten.

Conclusies en aanbevelingen per aspect van de informatievoorziening

1. Programmabegroting

Conclusies: In de programmabegroting 2006 zijn nagenoeg geen beoogde effecten en/of prestaties opgenomen. De programmabegroting 2007 ziet de rekenkamercommissie als een stap in de richting van een adequate informatievoorziening. Positief punt is de reductie van 16 naar 6 programma's. Tegelijkertijd is er nog volop ruimte voor verbetering: activiteiten, prestaties en beoogde maatschappelijke effecten zijn vaak nog onvoldoende concreet geformuleerd; vaak is onduidelijk welke prestaties, activiteiten en indicatoren bij welke doelstellingen behoren; tijdreeksen en meerjarige streefcijfers ontbreken. Dat betekent dat de kaders die de Gemeenteraad met de programmabegroting stelt nogal vaag zijn. Het risico bestaat dat de

Gemeenteraad onvoldoende kan nagaan of zaken die belangrijk worden geacht wel worden gerealiseerd en dus kan de Gemeenteraad onvoldoende controleren en (bij)sturen.

Aanbeveling 1: Het verdient aanbeveling dat het College van B&W in opdracht van en in samenwerking met de Gemeenteraad voor de komende programmabegroting SMART-doelen, indicatoren, prestaties, activiteiten, kosten, tijdreeksen en meerjarige streefcijfers *in samenhang* uitwerkt.

2. Tussenrapportages

Conclusies: De gemeente Voerendaal kent twee tussentijdse rapportages over de begrotingsuitvoering: de Voorjaarsnota en de Najaarsnota. Deze tussenrapportages zijn voornamelijk financieel van aard. Als de Gemeenteraad in het najaar de programmabegroting voor het volgende jaar vaststelt, dan stelt hij daarmee ook vast welke doelen hij volgend jaar wil bereiken en welke prestaties de gemeente daarvoor moet gaan leveren. De huidige tussenrapportages maken niet of nauwelijks duidelijk of de gemeente goed op weg is om die doelen te bereiken of dat er afgeweken wordt van de beoogde doelen. Dat maakt het voor de Gemeenteraad lastig om tijdens het begrotingsjaar de vinger aan de pols te houden en waar nodig bij te sturen.

Aanbeveling 2: Handhaaf de huidige financiële informatie in de tussenrapportages. Zorg dat de tussenrapportages goed aansluiten op de programmabegroting. Neem in de tussenrapportages ook informatie op of de doelen, prestaties enz. zoals de Gemeenteraad die bij de programmabegroting heeft vastgesteld ook daadwerkelijk (zullen) worden gerealiseerd.

3. Brieven, themabijeenkomsten, besluitenlijsten B&W, jaaragenda 2007.

Conclusies: Het College van B&W informeerde de Gemeenteraad soms per brief en duidde dit aan als (voldoen aan) de 'pro-actieve informatieplicht'; in veel gevallen ging het echter om antwoorden op een vraag van de Gemeenteraad (= passieve informatieplicht). Raadsleden, en de rekenkamercommissie met hen, zien themabijeenkomsten niet als een onderdeel van (voldoen aan) de actieve informatieplicht. De besluitenlijsten van de Collegevergaderingen zijn openbaar, maar vormen naar het oordeel van de rekenkamercommissie geen onderdeel van (het voldoen aan) de actieve informatieplicht. De jaaragenda ziet de rekenkamercommissie als een stap in de richting van adequate informatievoorziening.

Aanbeveling 3: Stel een protocol op met afspraken tussen Gemeenteraad en College van B&W over de informatievoorziening. In het protocol kan onder meer worden opgenomen hoe de actieve informatieplicht concreet wordt ingevuld. Neem in het protocol in ieder geval op dat de Gemeenteraad geïnformeerd dient te worden als het onderwerp:

- omvangrijk is (boven een bepaald bedrag komt)
- complex is (wijzigingen beleid, groot aantal actoren, veel belanghebbenden)
- consequenties heeft (veel maatschappelijke aandacht, media-aandacht)
- voor de gemeente relevante veranderingen (bestuurlijk, financieel, juridisch) behelst
- risico's heeft (politiek gevoelig, integriteit e.d.)¹

4. Informatierechten van de Gemeenteraad en passieve informatieplicht

Conclusie: De Gemeenteraad heeft voldoende informatierechten en benut die rechten in voldoende mate. Vragen van de Gemeenteraad worden door het College van B&W over het algemeen adequaat beantwoord, zij het dat de volledigheid of de onderbouwing van de antwoorden soms tekortschiet.

¹ Zie Handreiking actieve informatieplicht, www.vernieuwingsimpuls.nl

Aanbeveling 4: Handhaaf de bestaande informatierechten en het gebruik daarvan. Handhaaf de bestaande praktijk van de invulling van de passieve informatieplicht en geef daarbij nog extra aandacht aan de volledigheid en de onderbouwing van de antwoorden.

5. Projecten Ubachsberg en Borenborg

Conclusie projecten algemeen: Er wordt geen gebruik gemaakt van (bijvoorbeeld) projectsjablonen. Er is onvoldoende duidelijk wanneer waarover moet worden teruggekoppeld en wat de concrete activiteiten en "eind"producten zijn.

Conclusies Ubachsberg en Borenborg: De Gemeenteraad vindt, en de rekenkamercommissie met hem, dat hij onvoldoende is geïnformeerd over het afwijken van het aanbestedingbeleid bij het project Ubachsberg; het College van B&W vindt dat het de Gemeenteraad wel voldoende heeft geïnformeerd. Ten aanzien van de begrotingsoverschrijding is niet expliciet gevraagd middels een raadsvoorstel een aanvullend krediet beschikbaar te stellen. In de casus "de Borenborg" vindt de Gemeenteraad, en de rekenkamercommissie met hem, dat het College van B&W de Gemeenteraad ook vóór april 2006 had moeten informeren. Dat het ging om een privaatrechtelijke handeling (volgens art. 160 lid 1 Gemeentewet) is daarbij naar het oordeel van de rekenkamercommissie niet van belang: leidend bij het informeren van de Gemeenteraad door het College van B&W is dat er exogene ontwikkelingen of handelingen van het College van B&W zijn of worden voorzien die ingrijpende gevolgen kunnen hebben voor de kaders (doelen, geld) die de Gemeenteraad eerder heeft vastgesteld (volgens art. 169 Gemeentewet).

Aanbeveling 5: Neem in een te ontwikkelen projectstructuur richtlijnen op voor de aspecten: planning, budget, kwaliteit, informatie en projectstructuur. Neem in eerder genoemd protocol (zie aanbeveling 3) ook afspraken op over hoe de Gemeenteraad wordt geïnformeerd over grote projecten. Een dergelijk protocol zou een antwoord moeten geven op vragen als: Vanaf welk bedrag worden overschrijdingen aan de Gemeenteraad gemeld? Hoe wordt de Gemeenteraad geïnformeerd over vertrouwelijke zaken? Wanneer zijn 'gevolgen' zo 'ingrijpend' dat ze moeten worden gemeld? enz.

Leeswijzer

De opbouw van dit rapport is als volgt. De hoofdstukken 2 tot en met 5 gaan in op de opzet van het onderzoek. Hoofdstuk 2 vormt de inleiding, hoofdstuk 3 de probleemstelling en onderzoeksvragen. Hoofdstuk 4 beschrijft de aanpak en hoofdstuk 5 de normen die werden gehanteerd. Hoofdstuk 6 bevat de bevindingen, en wel voor elk aspect van de informatievoorziening. Hoofdstuk 7 bevat de conclusies en aanbevelingen.

2. Inleiding

Met de inwerkingtreding van de nieuwe Gemeentewet op 7 maart 2002 is aan het College van burgemeester en wethouders en de burgemeester de verplichting opgelegd de Gemeenteraad over alles te informeren wat hij voor de uitoefening van zijn taken nodig heeft; de actieve informatieplicht. De formulering van deze plicht in de Gemeentewet geeft het College en de burgemeester veel mogelijkheden om een eigen interpretatie aan de invulling van de informatieplicht te geven. Naast de actieve informatieplicht bestond ook al de passieve informatieplicht. De passieve informatieplicht betekent dat het College van B&W verplicht is de Gemeenteraad of één van zijn leden, gevraagde inlichtingen te geven, tenzij in strijd met het openbare belang. Het mondelinge en schriftelijke vragenrecht van de Gemeenteraad is eveneens vastgelegd in de Gemeentewet.

Op welke wijze de bestuurders deze in de wet genoemde verplichtingen operationaliseren, is mede afhankelijk van de kwaliteit van de ambtelijke organisatie. Het verstrekken van inlichtingen, passief of actief, is immers alleen dan mogelijk als er vooraf normen zijn vastgesteld. Deze normen worden vertaald in bijvoorbeeld programmabegroting of projectplannen.

Het onderzoek heeft zich gericht op de periode januari – juni 2006. Naast het generieke deel is een tweetal casussen geanalyseerd met een specifieke focus op de informatievoorziening. Het betreft het leefbaarheidsproject Ubachsberg en de exploitatie van het Cultureel Centrum de Borenburg.

In het onderzoek wordt niet alleen gekeken naar de invulling en interpretatie van de actieve en passieve informatieplicht, maar ook naar een aantal bedrijfskundige elementen die randvoorwaardelijk zijn bij een adequate invulling van de in de wet gestelde plichten met betrekking tot het verstrekken van informatie.

3. Probleemstelling en de onderzoeksvragen

In het jaarplan 2006-2007 en het Meerjaren-onderzoeksplan 2006-2010 heeft de rekenkamercommissie Voerendaal een onderzoek naar de tijdigheid en relevantie van bijsturing- en verantwoordingsinformatie opgenomen als onderzoeksonderwerp. Hierbij speelden de volgende overwegingen een rol.

- De in een vergadering van 6 september 2006 door de commissie ABA van de gemeente Voerendaal aangedragen onderwerpen. De gebrekkige informatievoorziening liep als een rode draad door deze onderzoeksonderwerpen.
- De invoering van de wet op de dualisering gemeentebestuur. De informatieplicht is gewijzigd. Wijzigingen, aanpassing of introductie van regelgeving leidt tot een verhoging van risico's. In dit geval heeft dit betrekking op de informatieplicht van het College van B&W.

Bij het formuleren van de probleemstelling is de rekenkamercommissie uitgegaan van een aantal vooraf gedefinieerde potentiële risico's. Bij het niet tijdig en adequaat informeren van de Gemeenteraad worden de volgende risico's onderkend.

- De burger wordt niet adequaat geïnformeerd.
- De Gemeenteraad kan niet tijdig bijsturen bij financiële overschrijdingen.
- De Gemeenteraad kan niet tijdig bijsturen bij het niet realiseren van doelstellingen (bijvoorbeeld stagnatie van projecten).
- Er kan sprake zijn van onrechtmatig handelen (niet handelen volgens artikel 169 en 180 van de Gemeentewet).
- Er is onvoldoende invloed op bestuurlijke beslissingen.

De probleemstelling luidt dan ook: wordt de Gemeenteraad tijdig en adequaat geïnformeerd?

Op basis van deze risico's en probleemstelling is een aantal onderzoeksvragen gedefinieerd, die een vertaling vormen van de probleemstelling naar te onderzoeken vragen. De volgende onderzoeksvragen zijn geformuleerd.

1. Wordt de Gemeenteraad tijdig en adequaat² geïnformeerd door het College van B&W, onder andere door de periodieke bestuursrapportages?
2. In hoeverre wordt door de Gemeenteraad gebruik gemaakt van zijn "informatierechten"?
3. Worden de door de Gemeenteraad gestelde vragen adequaat en tijdig beantwoord door het College van B&W?
4. In hoeverre is/wordt de Gemeenteraad adequaat en tijdig geïnformeerd met betrekking tot het leefbaarheidsproject Ubachsberg en de exploitatie van het Cultureel Centrum de Borenburg?

Om een oordeel te kunnen vellen is door de rekenkamercommissie een referentiekader opgesteld op basis waarvan de onderzoeksbevindingen worden getoetst. Dit referentiekader wordt in hoofdstuk 5 (Het formele kader) toegelicht.

² Adequaaf is een abstract begrip. In het kader van dit onderzoek definiëren wij het begrip "adequaaf" als betrouwbaar en transparant.

4. Aanpak van het onderzoek

In dit onderdeel is beschreven op welke wijze de onderzoeksvragen zijn beantwoord. Onder andere is aangegeven welke gegevens zijn geraadpleegd en welke personen zijn geïnterviewd.

4.1. Aanpak

Ten behoeve van het onderzoek zijn de volgende data verzameld:

- Voortgangsrapportages projecten
- Verordening 212
- Gemeentewet: artikelen 60, 155, 160, 169, 180 en 212
- Agenda Gemeenteraads- en commissievergaderingen
- Besluitenlijsten van het College van B&W
- Programmabegroting
- Voor- en najaarsrapportages
- Overzicht schriftelijke vragen en de beantwoording daarvan
- Reglement van orde voor de vergaderingen en andere werkzaamheden van de Gemeenteraad
- Verordening op de Gemeenteraadscommissies 2006
- Diverse overige stukken

Om te beoordelen hoe de informatievoorziening wordt ervaren is een aantal interviews gehouden met bestuurders en ambtenaren. Zo zijn interviews gehouden met een wethouder, een aantal fractievoorzitters en een aantal ambtenaren. Gegevens uit gespreksverslagen zijn gebruikt in deze onderzoeksrapportage, de functionarissen zijn daarbij niet bij naam genoemd doch kunnen vanwege hun functie op de specifieke context wel voor anderen "herkenbaar" zijn.

Op basis van een bureaustudie zijn stukken geanalyseerd en zijn er vragen geformuleerd die een beeld moeten geven van de kwaliteit van de informatievoorziening (de vragenlijst is als bijlage 2 toegevoegd aan deze rapportage). Ten aanzien van de actieve informatieplicht is de verordening 212 bestudeerd en zijn vragen gesteld over de thema-avonden en de bestuursrapportages. Vragen over de informatierechten van de Gemeenteraad zijn gebaseerd op het reglement van orde en de verordening op de Gemeenteraadscommissies. Ten aanzien van de passieve informatieplicht zijn alle gestelde (schriftelijke) vragen in de onderzoeksperiode geïnventariseerd en is een beeld gevormd van de kwaliteit van de beantwoording. Ten aanzien van de projecten is informatie verzameld en zijn vragen gesteld over de wijze waarop verantwoording door het College van B&W aan de Gemeenteraad is afgelegd over de projecten.

Daarnaast is nadrukkelijk onderzoek gedaan naar de kwaliteit van de programmabegroting en verantwoording rondom projecten. De kwaliteit van deze planningsdocumenten is immers de basis voor een goede informatievoorziening.

4.2. Beperkingen van het onderzoek

Gekozen is om de onderzoeksperiode te beperken tot de periode januari 2006 tot juli 2006. Deze periode is voldoende lang om inzicht te krijgen in de informatievoorziening door het College van B&W en het gebruik van de informatierechten door de Gemeenteraad. Deze periode ligt 4 jaar ná de introductie van de wijziging van de Gemeentewet waardoor de gemeente voldoende tijd heeft gehad om de structuur/cultuur aan te passen aan de gewijzigde plichten ten aanzien van informatieverstrekking.

Door het afbakenen van deze periode is het mogelijk dat belangrijke informatie niet beschikbaar is geweest voor het onderzoek. Ook kan het zo zijn dat de Gemeenteraad vragen heeft gesteld in deze periode die pas ná deze periode zijn beantwoord door het College van B&W.

Voor de twee projecten (Ubachsberg en de Borenburg) is verder teruggegaan in de tijd omdat zich eerder ontwikkelingen hebben voorgedaan.

Bij een onderzoek naar de informatievoorziening is over het algemeen geen zekerheid te verkrijgen over de volledigheid van beschikbare informatie. Het is niet objectief vast te stellen of het College van B&W actief heeft geïnformeerd over zaken die nooit zijn geagendeerd of anderszins aan de orde zijn geweest.

In het onderzoek is niet gekeken naar de interpretatie van het budgetrecht van de Gemeenteraad. Het budgetrecht van de Gemeenteraad houdt in dat het College van B&W in principe alleen uitgaven kan doen en verplichtingen kan aangaan na toestemming ofwel autorisatie van de Gemeenteraad. Het budgetrecht is een onderdeel van de actieve informatieplicht maar is niet onderzocht vanwege de benodigde diepgang van een onderzoek naar het budgetrecht.

Het onderzoek is uitgevoerd in een relatief korte periode, waarmee de kwaliteit van objectieve onderbouwingen soms onder druk stond. Toch heeft de rekenkamercommissie gemeend vanwege het belang van de aanbevelingen (begroting 2008 en voor- en najaarsrapportage 2007) dit onderzoek in deze korte periode uit te voeren. Om zekerheid te krijgen omtrent de juistheid van de aanbevelingen zijn verschillende technieken toegepast.

In eerste instantie zijn interviews gevoerd met een aantal functionarissen van de gemeente Voerendaal. Naast deze interviews is zekerheid verkregen door een analyse van de beschikbaar gestelde documenten. Voor een overzicht van de geraadpleegde bronnen wordt verwezen naar de onderzoeksopzet alsmede naar hoofdstuk 4.1. Op basis van de interviews en de analyse van de beschikbaar gestelde documenten is langs verschillende wegen over verschillende verschijnselen materiaal verzameld om zekerheid te krijgen over de conclusies en bevindingen in hoofdstuk 7.

5. Het formele kader van de informatieplicht: de normen

De informatieplicht is geregeld in de Gemeentewet met een verplichte uitwerking in een aantal gemeentelijke verordeningen. Het gaat hierbij om de actieve en de passieve informatieplicht evenals het recht van de Gemeenteraad om vragen te stellen. Naast dit wettelijke kader kan er sprake zijn van door de gemeente vastgestelde spelregels ten aanzien van bijvoorbeeld projectmanagement. In onderstaande tabel is een opsomming opgenomen van de regeling in de Gemeentewet en de uitwerking daarvan in de gemeente Voerendaal.

Verplichtingen College en burgemeester	
Artikel Gemeentewet	Toelichting
169 lid 2 (actief)	College geeft alle inlichtingen die de Gemeenteraad voor de uitoefening van zijn taak nodig heeft.
180 lid 2 (actief)	De burgemeester geeft alle inlichtingen die de Gemeenteraad voor de uitoefening van zijn taak nodig heeft.
169 lid 3 (passief)	College geeft de Gemeenteraad mondeling of schriftelijk de door een of meer leden gevraagde inlichtingen tenzij in strijd met het openbare belang
180 lid 3 (passief)	De burgemeester geeft de Gemeenteraad mondeling of schriftelijk de door een of meer leden gevraagde inlichtingen tenzij in strijd met het openbare belang
169 lid 4 (bijzondere informatieplicht)	College geeft de Gemeenteraad vooraf inlichtingen over de uitoefening van de bevoegdheden, bedoeld in art. 160 lid 1, e, f, g en h, indien de Gemeenteraad daarom verzoekt of indien de uitoefening ingrijpende gevolgen kan hebben voor de gemeente. In het laatste geval dient de Gemeenteraad de gelegenheid te krijgen om vooraf zijn wensen en bedenkingen ter kennis van het College te brengen.
160 lid 1, e,f,g,h	Het College is bevoegd: <ul style="list-style-type: none"> • tot privaatrechtelijke rechtshandelingen; • rechtsgedingen, bezwaarprocedures of administratief beroepsprocedures namens de gemeente of het gemeentebestuur te voeren of handelingen ter voorbereiding daarop te verrichten; • ten aanzien van de voorbereiding van de civiele verdediging; • om jaarmarkten in te stellen, af te schaffen of te veranderen.
212 lid 2 onder c (financiële verordening)	De verordening bevat regeling inzake de algemene doelstellingen en de te hanteren richtlijnen en limieten van de financieringsfunctie, alsmede inzake de administratieve organisatie van de financieringsfunctie, daar onder begrepen taken en bevoegdheden, de verantwoordingsrelaties en de bijbehorende informatievoorziening.

Rechten Gemeenteraad	
155 lid 1 (vragenrecht)	Een lid van de Gemeenteraad kan het College of de burgemeester mondeling of schriftelijk vragen stellen
155 lid 2 (recht op interpellatie)	Een lid van de Gemeenteraad kan de Gemeenteraad verlov vragen voor tot het houden van een interpellatie over een onderwerp dat niet staat vermeld op de agenda. De Gemeenteraad stelt hierover nadere regels.
60 lid 1 (kennisgeving beslissingen)	De Gemeenteraad kan regelen van welke beslissingen van het college aan de leden van de Gemeenteraad kennisgeving wordt gedaan. Daarbij kan de Gemeenteraad de gevallen bepalen waarin met ter inzage legging kan worden volstaan.

Verordeningen gemeente Voerendaal	
212 art. 7, lid 1-4 (tussenrapportages) (2006)	<p>1. Het College informeert de Gemeenteraad door middel van tussenrapportages over de realisatie van de begroting</p> <p>2. De tussenrapportages bevatten een uiteenzetting over de uitvoering en bijstelling van het beleid en een overzicht van baten en lasten met de bijgestelde raming.</p> <p>3. In de tussenrapportages worden afwijkingen op de oorspronkelijke ramingen van de baten en lasten van prioriteiten en investeringskredieten in de begroting groter dan 10% en minstens € 5.000 toegelicht.</p> <p>4. Tevens worden in de tussenrapportages de verwachte afwijkingen in de te leveren goederen en diensten en de maatschappelijke effecten toegelicht.</p>
212 art. 8 (informatieplicht) (2006)	Het College informeert in ieder geval vooraf de Gemeenteraad en neemt pas een besluit, nadat de Gemeenteraad in de gelegenheid is gesteld zijn wensen en bedenkingen ten aanzien van een aantal in artikel 8 van verordening 212 genoemde activiteiten ter kennis van het College te brengen.
Verordening op de Gemeenteraadscommissies 2006	Regels ten aanzien van onder andere: spreekrecht burgers, spreekregels, spreektermijnen, beslotenheid en geheimhouding.
Reglement van orde voor de vergaderingen en andere werkzaamheden van de Gemeenteraad	<p>Artikel 8 lid 4: wanneer de Gemeenteraad een onderwerp onvoldoende voorbereid acht voor de openbare beraadslaging kan hij het onderwerp verwijzen naar een commissie of aan het College nadere inlichtingen of advies vragen.</p> <p>Artikelen 19, 20, 21, 22 en 23: regels zijn vastgelegd over de procedure "spreken".</p> <p>Artikelen 36 en 37: regels ten aanzien van het verzoek tot het houden van een interpellatie, het stellen van schriftelijke vragen en de termijn waarbinnen schriftelijke vragen moeten zijn beantwoord.</p> <p>Artikel 38: het verstrekken van inlichtingen als bedoeld in de artikelen 169, derde lid en 180, derde lid. De verlangde inlichtingen worden mondeling of schriftelijk in de eerstvolgende vergadering gegeven. De gestelde vragen en het antwoord vormen een agendapunt voor de vergadering, waarin de antwoorden zullen worden gegeven.</p>

6. Bevindingen

De Gemeenteraad heeft vooraf informatie nodig om achteraf te kunnen vaststellen of het College van B&W zich ook daadwerkelijk aan het beoogde beleid of de gestelde kaders heeft gehouden. De informatieverstrekking aan de Gemeenteraad dient gedurende het gehele beleidsproces plaats te vinden. Deze informatie vooraf betreft de planningsdocumenten, ook wel de besluitvormingsinformatie genoemd. De kwaliteit van deze besluitvormingsinformatie is dus mede bepalend voor de invulling van de controlerende taak van de Gemeenteraad. In paragraaf 6.1. (en 6.6. Projectplan) wordt daarom op hoofdlijnen de kwaliteit van deze planningsdocumenten beoordeeld.

De bevindingen ten aanzien van de actieve informatieplicht betreffen de bestuursrapportages, de brieven van het College van B&W aan de Gemeenteraad en de thema-avonden.

De passieve informatieplicht gaat in op de door de Gemeenteraad gestelde vragen en de beantwoording daarvan.

Met betrekking tot de projecten wordt ingegaan op het project Ubachsberg en het Cultureel Centrum de Borenburg.

Alle onderdelen worden afgesloten met een samenvatting van de interviews waarbij zoveel mogelijk getracht is de gemeenschappelijke bevindingen op te sommen.

6.1. Kwaliteit van de “planningsdocumenten”

De gemeentelijke begroting dient vanaf het boekjaar 2004 te worden opgesteld volgens het besluit Begroting en Verantwoording (BBV 2004). De programmabegroting bevat een programmaplan. Dit programmaplan is een samenhangend geheel van activiteiten en bevat per programma:

- de doelstelling, in het bijzonder de beoogde maatschappelijke effecten
- de wijze waarop ernaar gestreefd zal worden die effecten te bereiken.
- de baten en lasten.

Deze indeling van een programma, ook wel genoemd de “3 W’s”, wordt afzonderlijk en per programma uitgewerkt volgens het principe van de 3W-vragen:

1. *Wat willen we bereiken?*
2. *Wat gaan we daarvoor doen?*
3. *Wat mag het kosten?*

Per programma (programmabegroting 2006) wordt op hoofdlijnen beoordeeld wat het resultaat van deze uitwerking in de 3W-vragen is. De wijze waarop het College van B&W verantwoording kan afleggen over gerealiseerde doelstellingen is voor een belangrijk deel afhankelijk van de wijze waarop de 3W-vragen in de programmabegroting zijn uitgewerkt. De verantwoording over specifieke projecten is weer afhankelijk van hoe concreet projectplannen zijn uitgewerkt. In de gemeente Voerendaal wordt voor de uitvoering van projecten geen gebruik gemaakt van standaard projectplannen (of sjablonen). Het project Leefbaarheid Ubachsberg betrof 5 hoofdthema's met 25 deelprojecten, waarbij per deelproject is geformuleerd de (globale) doelstelling en een korte omschrijving van wat de gemeente wil bereiken met dit project. In paragraaf 6.6. wordt het projectplan van het project Ubachsberg beoordeeld.

Ook de programmabegroting 2007 is beoordeeld. De programmabegroting 2007 is aanzienlijk verbeterd ten opzichte van de programmabegroting 2006. Vanwege het in 2006 ingezette traject “verbetering bedrijfsvoering” waarin ook de programmabegroting opnieuw wordt ingericht, is de rekenkamercommissie van mening dat niet alleen de programmabegroting 2006 moet worden beoordeeld maar ook (globaal) de verbeterde programmabegroting 2007.

6.2. Programmabegroting 2006

In 2004 heeft een werkgroep, bestaande uit leden van elke Gemeenteraadsfractie aangevuld met enkele ambtelijke adviseurs, een eerste aanzet gegeven voor de uitwerking van de programma's. Tijdens de behandeling van de begroting 2005 is door de Gemeenteraad een amendement aangenomen op basis waarvan aanpassingen van de programmabegroting zijn voorgesteld. Deze wijzigingen zijn verwerkt in de programmabegroting 2006. Daarnaast is op voordracht van het managementteam een aantal aanpassingen doorgevoerd. In de programmabegroting 2006 zijn 15 programma's opgenomen en de 7 verplichte paragrafen. Per programma wordt een antwoord gegeven op de drie vragen. Per programma geven we hieronder onze bevindingen in het kort weer.

Programma 1: Communicatie en Samenwerking

Ten aanzien van dit programma beoogt de gemeente een hogere betrokkenheid van de burger. Met betrekking tot de samenwerking wordt gesteld dat dit als waarborg dient voor een goede uitvoering van gemeentelijke taken. De doelstelling van de hogere betrokkenheid wordt gerealiseerd door een vastgesteld communicatiebeleidsplan en er wordt een visie op communicatie nader uitgewerkt. De bevolking wordt uitgenodigd om te reageren op de concept-Visie 2018. Ten aanzien van de samenwerking stelt deze programmabegroting dat er een visie op samenwerking wordt ontwikkeld.

Ten aanzien van hogere betrokkenheid is een aantal maatschappelijke effecten benoemd en een aantal prestatie- en outputfactoren. Onvoldoende duidelijk is echter hoe de hogere betrokkenheid nu daadwerkelijk gerealiseerd gaat worden. Er is immers geen causaal verband tussen een aantal publicaties in weekbladen en een toegenomen betrokkenheid. Ten aanzien van de samenwerking zijn überhaupt geen beoogde effecten en/of prestaties opgenomen.

Programma 2: Openbare orde en veiligheid

Met dit programma wordt beoogd een veilig woon- en leefklimaat binnen de samenleving te realiseren. Er wordt een aantal activiteiten benoemd zoals het inzetten van politiecapaciteit en brandweerdiensten die de veiligheid moeten borgen. Onvoldoende duidelijk is echter welke prestaties geleverd moeten worden en welke criteria benoemd zijn om achteraf te beoordelen of het beleid succesvol is geweest.

Programma 3: Dienstverlening

Een hoogwaardige dienstverlening aan burgers en één aanspreekpunt zijn de belangrijkste speerpunten binnen dit programma. Ten aanzien van de klanttevredenheid over de dienstverlening en de tevredenheid over de klachtenafhandeling wordt de lat een klein beetje hoger gelegd dan de score in 2005 (0,1 punt op een schaal van 1-10). Er wordt een aantal concrete verbeteringen voorgesteld (website) en er wordt vanwege de WMO een zorgloket ingevoerd. Het is echter niet duidelijk wanneer deze doelstellingen gerealiseerd moeten zijn.

Programma 4: Onderwijs en jeugdbeleid

Binnen dit programma beoogt men een adequate huisvesting en onderwijsparticipatie jeugdigen. Er is een aantal zeer globale doelstellingen geformuleerd die niet meetbaar zijn (stimuleren van de sociale binding en het vormen van een schakel tussen een aantal milieus). De benoemde productie- en outputnormen geven onvoldoende weer wat de relatie is (of kan zijn) met deze globale doelstellingen (ten aanzien van jeugdbeleid).

Programma 5: Ouderen

De gemeente wil ouderen zolang mogelijk zelfstandig in eigen omgeving laten functioneren en sociaal participeren. Er wordt melding gemaakt van een herziening van subsidiebeleid, maar verder wordt niet ingegaan op de vraag hoe de gemeente dit wil realiseren. Wel is een aantal prestatie-indicatoren benoemd die een beeld geven van de participatie van ouderen aan bijvoorbeeld ouderenverenigingen.

Programma 6: Sport

De doelstelling binnen dit programma is deelname van inwoners aan bewegingsactiviteiten uit het oogpunt van gezondheidsbevordering en sociale cohesie. Er wordt gerefereerd aan een aantal beleidsnota's op basis waarvan het bestaande beleid wordt toegelicht. Als concrete

activiteiten wordt aangegeven dat er een discussie gaat plaatsvinden of een sportnota noodzakelijk is en dat er wellicht een herijking van de subsidieverordening zal plaatsvinden. Ook het onderhoud van de accommodaties zal regelmatig onderwerp van overleg zijn. Onvoldoende duidelijk is wat de gemeente concreet gaat doen om de doelstelling te realiseren. De projecten stellen voornamelijk targets ten aanzien van het onderhoud van de verschillende velden/complexen.

Programma 7: Kunst en cultuur

De doelstelling van dit programma betreft onder andere het breder kennis te laten maken met en/of te participeren in kunstzinnige en/of culturele uitingen. In dit programma worden effecten benoemd en concrete activiteiten die moeten leiden tot het gebruik van de bibliotheek of lidmaatschap van verenigingen. Het consolideren van het aantal leden wordt als doel gesteld.

Programma 8: Sociaal-cultureel werk

Als doelstelling wordt geformuleerd: 'Instandhouding en versterking van de sociale infrastructuur in de diverse kernen'.

Wat men daarvoor gaat doen is 'jong en oud' stimuleren om te participeren in het verenigingsleven; dit via het subsidie- en vrijwilligersbeleid. Dat maakt nieuwsgierig: kennelijk is het subsidiebeleid zodanig vormgegeven dat dat mensen stimuleert om deel te nemen aan het verenigingsleven; de rekenkamercommissie neemt aan dat dit voldoende aannemelijk wordt gemaakt in de nota accommodatiebeleid waarnaar in de begroting wordt verwezen.

Of het beleid succesvol is, meet men af aan de ledentallen van de verenigingen, de deelnemersaantallen aan de activiteiten en de tevredenheid over de voorzieningen zoals die blijkt uit de Parkstad-Monitor.

De 3 W-vragen worden naar het oordeel van de rekenkamercommissie redelijk samenhangend beoordeeld. De rekenkamercommissie vraagt zich wel af of de sociale infrastructuur niet uit méér bestaat dan het verenigingsleven alleen.

Programma 9: Werk, inkomen en zorg

Als doelstellingen worden geformuleerd: I) 'werk boven inkomen (uitkeringsgerechtigden moeten zo snel mogelijk in hun eigen inkomen voorzien)', II) 'reïntegratie van (langdurig) werklozen en arbeidsongeschikten', III) 'bijstandsuitkering voor wie (nog) niet in eigen inkomen kan voorzien', IV) 'mensen op minimumbestaansniveau in staat stellen om te blijven participeren in de samenleving' en V) 'ergonomische belemmeringen in de woning of woonomgeving als gevolg van ziekte of gebrek zoveel mogelijk wegnemen'.

Het programma bevat wel een aantal indicatoren, maar onduidelijk is welke indicator bij welke doelstelling hoort. Voorts zijn voor de indicatoren geen tijdreeksen (verleden) en ramingen (toekomst) aangegeven, zodat het onmogelijk is om de gegeven stand (gegevens 2005) te beoordelen: gaat de ontwikkeling de goede kant op of juist niet?

Programma 10: Maatschappelijke- en gezondheidszorg

Als doelen worden genoemd: I) 'Het handhaven en bevorderen van de lichamelijke en psychische gezondheid van de inwoners van de gemeente Voerendaal' en II) 'Voorkomen dat inwoners vanwege hun problemen niet meer kunnen functioneren c.q. ontsporen.' Wat hiervoor wordt gedaan is het inkopen van diensten van de GGD en de Zorggroep thuis, het aanbieden van Maatschappelijk Werk, het subsidiëren van sociaal-culturele activiteiten voor verstandelijk gehandicapten (voor zover niet onder de AWBZ vallend) en participeren in regionale projecten voor o.m. maatschappelijke opvang. Voor 2006 staat de voorbereiding van de WMO op de agenda. Als indicatoren voor succes worden gehanteerd het gezondheidsbelevingsgevoel van de inwoners van Voerendaal (uit de Parkstad-monitor), het aantal cliënten van maatschappelijk werk, het percentage mensen dat korter dan 1 week op maatschappelijk werk hoeft te wachten en het aantal leden van EHBO-verenigingen. De kosten voor voorbereiding en implementatie van de WMO zijn p.m. geraamd.

De rekenkamercommissie vindt de beantwoording van de 3W-vragen wel erg summier en abstract. De operationalisering van de doelstellingen in indicatoren is mager.

Programma 11: Verkeer en vervoer

Als doelstelling wordt geformuleerd: 'Zorgdragen voor een goede en veilige bereikbaarheid van de diverse kernen, omliggende gemeenten en alle voor de burgers essentiële voorzieningen zowel binnen als buiten de gemeente.' Uitgebreid wordt ingegaan op de vraag 'wat gaan we daarvoor doen?' De activiteiten variëren van educatie op basisscholen tot onderhoud

van de ANWB-bewegwijzering, van gladheidbestrijding tot (inspectie en aanbesteding van) wegonderhoud. Voorts is een matrix opgenomen van projecten uitgezet in de tijd met de benodigde middelen. Om te meten of het beleid succesvol is, zijn in de begroting 2006 de indicatoren 'verkeersveiligheidsgevoel', 'tevredenheid over verkeersvoorzieningen' en 'tevredenheid over beheer en onderhoud openbare weg' opgenomen. Tijdreeksen (naar het verleden) en streefcijfers (naar de toekomst) ontbreken. Er wordt wel gerefereerd aan de verkeersongevallenregistratie van de politie, doch hiervan zijn geen gegevens opgenomen.

Programma 12: Economische aangelegenheden

Als doelstellingen worden genoemd: I) 'Het creëren van een optimaal ondernemingsklimaat door het realiseren van goede randvoorwaarden...', II) 'Verkrijgen van gronden in het belang van de realisering van toekomstige bestemmingsplannen', III) 'Werkgelegenheid in de gemeente bevorderen'. Bij de vraag 'Wat gaan we daarvoor doen?' wordt tamelijk uitgebreid ingegaan op een aantal activiteiten, waaronder het opzetten van een ondernemingsplatform (doel: revitalisering, samenwerking en promotie), een 'actieve rol' bij de herinrichting van het Ransdalerveld en een 'Kadernota Economisch Beleid'. Voorts wordt verwezen naar de nota 'Toerisme en recreatie in Voerendaal'. De laatste sector wordt als zeer belangrijk gezien voor de Voerendaalse economie. In 2006 wordt de nota (verder) uitgevoerd, o.m. 'opzetten platform', 'evenementenkalender', 'beeld- en kaartmateriaal' en dergelijke. Bij de te ontplooiën activiteiten staat verder nog vermeld dat de gemeente conform de nota Grondbeleid uitgaat van een passieve rol waarbij slechts incidenteel wordt overgegaan tot grondverwerving. Of het beleid succesvol is, zal worden nagegaan via 'relevante onderdelen van de Parkstad-monitor' en 'de ETIL rapportages betreffende economische ontwikkelingen'. Als concrete indicatoren zijn opgenomen 'toename van het MKB als motor van de economie' en 'toename van het aantal arbeidsplaatsen binnen de gemeentegrenzen'; streefcijfers voor 2006 zijn 2,5%, tijdreeksen voor eerdere jaren en streefcijfers voor latere jaren ontbreken, evenals absolute aantallen. In financieel opzicht wordt invoering van de toeristenbelasting overwogen en wordt vorming van een reserve Economie en Toerisme voorgesteld.

Programma 13: Natuur en recreatie

Als doelstellingen worden geformuleerd: I) 'Handhaven van de leefbaarheid door het instandhouden en onderhouden van het openbaar groen in minimaal de huidige staat' en II) 'Vitalisering van het platteland met behoud van de kwaliteiten van het buitengebied.' Vervolgens wordt tamelijk uitgebreid uiteengezet wat men daarvoor gaat doen in termen van (organisatie van) onderhoud en inrichting en in termen van projecten. Positief daarbij is dat er gewerkt wordt vanuit kaders (groenstructuurplan, bosbeheersplan e.d.). Niet duidelijk is welke activiteiten nu een bijdrage leveren aan welke van de twee doelstellingen. In het overzicht van projecten wordt een aantal keren de fase van een plan als activiteit genoemd, bijvoorbeeld: 'Uitvoering groenstructuurplan fase 1 Klimmen'. Een dergelijke omschrijving geeft de lezer niet veel gevoel voor wat er gaat gebeuren; een korte inhoudelijke aanduiding was op zijn plaats geweest.

Programma 14: Milieu

Als doelstellingen van dit programma worden genoemd: I) 'Het verminderen van de belasting van het milieu door het principe 'de vervuiler betaalt' zoveel mogelijk toe te passen', II) het vergroten van het milieubewustzijn van de burger', en III) het voeren van de regie voor de aanpak van waterproblematiek (grond- en hemelwater) binnen de gemeente Voerendaal en zo mogelijk komen tot een adequate oplossing hiervoor.' Vervolgens wordt tamelijk uitgebreid uiteengezet wat men daarvoor gaat doen. Positief daarbij is dat er gewerkt wordt vanuit kaders (Milieuwerkprogramma (wordt jaarlijks door de Gemeenteraad vastgesteld), beleidsnotitie aansluiten niet-gerioleerde panden, nota Handhaving e.d.). Activiteiten worden aangeduid in termen van uitvoering van deze kaders of in termen van projecten. Niet duidelijk is welke activiteiten nu een bijdrage leveren aan welke van de drie doelstellingen. Activiteiten zouden explicieter dan nu het geval is met een of meer van de drie doelstellingen verbonden moeten worden.

Programma 15: Wonen

Als doelstellingen van dit programma worden genoemd: I) 'Op een doelmatige en kwalitatief verantwoorde wijze voldoen aan de plaatselijke woningbehoefte met extra aandacht voor starters en senioren, waarbij een evenwichtige verdeling over de kernen wordt nagestreefd.', II) Bij het realiseren van nieuwe woningen (wooneenheden) zoveel mogelijk gebruik maken van het principe "oud voor nieuw" en inbreiding', en III) 'Het uitvoeren van beleid en wetgeving

op het terrein van Bouw- en woningtoezicht en de handhaving op deze gebieden.' Vervolgens wordt uitgebreid uiteengezet wat men daarvoor gaat doen. Positief daarbij is dat er gewerkt wordt vanuit kaders (bijv. het regionale volkshuisvestingsplan, het jaarlijkse meerjarenwoningbouwprogramma, de woonmilieuvisie e.d.). Activiteiten zijn onder meer concrete woningbouwprojecten, deelname aan leefbaarheids- en landinrichtingsprojecten, bestemmingsplannen, het ontwikkelen van nieuwe concepten door partners, een overzicht met concrete projecten en: 'Op het gebied van bouw- en woningtoezicht verlenen we vergunningen en handhaven waar nodig.' De rekenkamercommissie is van mening dat de gehanteerde indicatoren niet of nauwelijks inzicht geven in de mate waarin de doelen worden bereikt, terwijl men aangeeft dat informatie wel degelijk beschikbaar is.

6.2.1. De programmabegroting 2007

Begin 2006 is het visiedocument "Voerendaal, een verrassende ontmoeting" afgerond. Deze toekomstvisie is gebaseerd op de kernthema's:

- Ruimtelijke kwaliteit kernen
- Kwaliteit landelijk gebied
- Vitale kernen.

en zijn vertaald in de programma's:

- Openbare ruimte als visitekaartje
- Lekker wonen in Voerendaal
- De kunst van het genieten
- Leven en welzijn koesteren
- Natuur en landschap als inspiratiebron
- Bestuur en bedrijfsvoering.

Ten opzichte van de programmabegroting 2006 heeft er een transformatie plaatsgevonden van de oude programmastructuur naar de nieuwe met maar 6 programma's. De gemeentelijke organisatie heeft hard gewerkt aan een forse kwaliteitsslag die ook zou moeten leiden tot een goede basis voor de informatievoorziening. De scope van het onderzoek is het eerste halfjaar 2006, toch zal op onderdelen een uitspraak gedaan worden over de kwaliteit van de programmabegroting 2007.

Structuur

Er is veel aandacht voor uniformiteit. Het programma wordt afgebakend in termen van beleidsvelden en er is aandacht voor raakvlakken met andere programma's. Vervolgens wordt aangegeven wat de doelstellingen zijn die gerealiseerd moeten worden en wat de hieraan gerelateerde maatschappelijke effecten zijn. Als vooraf risico's worden voorzien, worden deze gemeld en eventuele oplossingen voorgesteld. In de paragraaf "Dit gaan wij daarvoor doen" wordt per programma aangegeven wat de projecten en activiteiten zijn die uitgevoerd worden om de doelstellingen te realiseren. Als laatste paragraaf wordt aangegeven wat het programma mag kosten, welke baten gegenereerd worden en wat de (meerjaren) investeringen zijn.

Dit willen wij bereiken

Er worden per programma doelstellingen geformuleerd. Onvoldoende duidelijk is echter welke prestaties geleverd worden bij het realiseren van deze doelstellingen. In het programma "Openbare ruimte als visitekaartje" wordt bijvoorbeeld als doel gesteld: "bevorderen van de verkeersdoorstroming...". Er is echter niet duidelijk wanneer de verkeersdoorstroming adequaat is. In het programma "Lekker wonen in Voerendaal" staat als doel "het behouden van alle doel-groepen bewoners in de gemeente". Dit is bij uitstek een doelstelling die gemeten kan worden. Er wordt echter alleen melding gemaakt van het aantal zorgwoningen en starterswoningen die de komende jaren gerealiseerd dienen te worden. Deze prestaties dekken echter onvoldoende de lading.

Per programma is een aantal voorbeelden te benoemen die onvoldoende duidelijk maken wat de "successen" zijn die de gemeente nastreeft.

Maatschappelijke effecten

Het formuleren van maatschappelijke effecten is lastig. In de programmabegroting 2007 blijkt dat niet bij ieder programma een aantal maatschappelijke effecten zijn benoemd. In het programma "De kunst van het genieten" zijn maar twee indicatoren opgenomen met een scope van 5 jaar, terwijl de doelstellingen vertaald kunnen worden naar concrete maatschappelijke indicatoren zoals imagoverbetering (onderzoek naar doen), % werkgelegenheid in de

recreatieve sector etc.. In het bijschrift bij dit programma wordt overigens aangegeven dat concreet meetbare maatschappelijke effecten nog onvoldoende voorhanden zijn. In het programma "Leven en welzijn koesteren" is geen enkele indicator opgenomen terwijl het zijn van een aantrekkelijke woongemeente voor jonge gezinnen onzes inziens in een aantal concrete maatschappelijke targets vertaald zou kunnen worden. Ook in het programma "Natuur en landschap als inspiratiebron" zijn geen maatschappelijke effecten opgenomen. Indien de subdoelstelling is dat "projecten een bijdrage leveren aan de lokale economie etc." veronderstellen wij dat dit als effect meetbaar is.

Dit gaan wij ervoor doen

In dit onderdeel is per programma aangegeven wat de concrete acties zijn die uitgevoerd worden. Soms wordt gerefereerd aan beleidsplannen en soms is een aantal concrete activiteiten benoemd zoals het realiseren van 60 zorgwoningen en de gefaseerde start van een aantal bouwwerkzaamheden in het kader van een kernplan. In het programma "De kunst van het genieten" wordt ten aanzien van het speerpunt "communicatie en informatie" aangegeven dat beleid ontwikkeld wordt hoe om te gaan met de toeristenbelasting en er wordt een promotieplan ontwikkeld. Dit zijn procesindicatoren die ergens toe moeten leiden. Wat concreet wordt beoogd met dit beleid blijft echter onduidelijk. Het programma "Leven en welzijn koesteren" is een voorbeeld van concreet gedefinieerde acties waarbij een relatie gelegd wordt met doelstellingen. Voorbeeld: "realiseren wijksteunpunt Ubachsberg (informatieloket, huisartsenpraktijk etc.).

6.2.2. De interviews

In de programmabegroting zijn de doelstellingen en effecten niet concreet gedefinieerd. Dit is mede van invloed op het niveau van de informatievoorziening. Overigens zijn meerdere raadsleden tevreden over de programmabegroting en wordt aangegeven dat het de eigen verantwoordelijkheid is om bij vragen over de programmabegroting deze te stellen aan de verantwoordelijke wethouder. Ook wordt gesteld dat het stellen van veel vragen over de programmabegroting kan betekenen dat deze onvoldoende transparant en duidelijk is. Men is het erover eens dat de informatiebehoefte van de Gemeenteraad moet zijn afgestemd op de programmabegroting.

De programmabegroting 2007 lijkt kwalitatief beter, er wordt gefocust op inhoud maar er worden nog steeds geen maatschappelijke effecten benoemd. Over het algemeen vindt men dat de Gemeenteraad verantwoordelijk is voor het benoemen van deze effecten maar dat dit ambtelijk moet worden voorbereid. Het blijft een lastig proces, het gaat vaak om relatief kleine zaken zoals het realiseren van een voorziening of het plaatsen van een aantal banken. Het leggen van causale verbanden tussen deze "kleine" zaken en maatschappelijke effecten zoals de burgers tevredenheid vindt men lastig. Met de nieuwe programmabegroting wordt de organisatie gedwongen óók de bestuursrapportages meer inhoudelijk in te steken.

6.3. De actieve informatieplicht

In hoofdstuk 5 is aangegeven wat de kaders zijn ten aanzien van de actieve informatieplicht. In de gemeente Voerendaal is geen protocol met betrekking tot de actieve informatieplicht. De actieve informatieplicht wordt op basis van het principe "common sense" geïnterpreteerd. In de verordening is een aantal formele momenten vastgelegd op basis waarvan het College van B&W de Gemeenteraad moet informeren, bijvoorbeeld door middel van tussenrapportages. Daarnaast is er in de gemeente Voerendaal sprake van themabijeenkomsten die bedoeld zijn voor burgers maar ook voor Raadsleden. Naast de formele momenten en de themabijeenkomsten is er sprake van "pro-actieve" informatievoorziening. In brieven van het College van B&W wordt de Gemeenteraad geïnformeerd over thema's.

6.3.1. De tussenrapportages

In de verordening 212 art. 7, lid 1-4 van 2006 is uitgelegd wat de plichten zijn ten aanzien van de informatievoorziening met behulp van de tussenrapportages. In de (oude) verordening 212 art. 7 van 2003 staan vergelijkbare plichten opgenomen. Ten behoeve van dit onderzoek zijn 3 tussenrapportages beoordeeld; de najaarsrapportages 2005 en 2006 en de voorjaarsrapportage 2006.

In de najaarsrapportage 2005 staat per programma opgenomen of er afwijkingen zijn ten opzichte van de beleidsvoornemens en uitvoering van projecten, zonder overigens te benoemen wat de beleidsvoornemens en de projecten waren. Vervolgens is op programmaniveau aangegeven wat de realisatie van de budgetten is ten opzichte van de geraamde budgetten. Bij overschrijdingen wordt aangegeven wat de oorzaak is. Veelal betreft het hier een technische onderbouwing³ en is er geen relatie met de realisatie van benoemde beleidsvoornemens en projecten.

In de voorjaarsrapportage 2006 wordt per programma (nagenoeg) alleen maar gerapporteerd over de realisatie van de begroting, er is geen sprake van afstemming met en of beoordeling van beleidsvoornemens en/of projecten.

In de najaarsrapportage 2006 wordt eveneens inzicht verkregen in de actuele stand van het verloop van de budgetten 2006. Ook in deze rapportage is er geen afstemming en/of beoordeling van beleidsvoornemens en/of projecten.

6.3.2. Brieven van het College van B&W

In de periode maart 2006 – juli 2006 was er sprake van de volgende uitingen in het kader van de “pro-actieve informatievoorziening”:

- Informatie over de voortgang van twee projecten (herinrichting Ubachsberg en accommodatie Klimmania): op basis van vragen van de Gemeenteraad. (11 juli 2006)
- Informatie over de inrichting van een lokale en regionale educatieve agenda en de besteding van middelen voor begeleiding van basisscholen. (27 juni 2006)
- Informatie over de bodempassage rotonde Grachtstraat-Kunderstraat (28 juni 2006)
- Ontwikkeling Kapelhof: op basis van vragen van een fractie. (20 juni 2006)
- Informatie over aanbesteding HHV (WMO). (19 juni 2006)
- Informatie over projecten (woningbouw Kapelhof, plangebied Overheek, gebied Drossaert de Limpensplein. (13 juni 2006)
- Informatie over gemeentelijke belastingen met betrekking tot bewoners Domein Hellebeuk: op basis van vragen van een fractie. (6 juni 2006)
- Informatie over Drossaert de Limpensplein: naar aanleiding van vragen gesteld door een fractie. (22 mei 2006)
- Aanpak regenwateroverlast Furenthela e.o. 2^e fase. (17 mei 2006)
- Informatie over ontwikkeling Kerkplein: naar aanleiding van vragen van een aantal fracties. (21 april 2006)
- Informatie over pand Valkenburgerweg 36: naar aanleiding van vragen van een fractie. (28 maart 2006)
- Informatie over benoeming van een medewerker: naar aanleiding van vragen van een fractie (28 maart 2006)
- Informatie over de stand van zaken planvorming Kunderhoes. (9 maart 2006)

Opvallend is dat de meeste informatie-uitingen gebaseerd zijn op vragen van de fracties. De beantwoording van deze vragen betreft dus niet de actieve maar de passieve informatieplicht.

6.3.3. De besluitenlijst van het College van B&W

Hieronder is een aantal besluiten opgenomen (periode januari – juli 2006) waarover niet actief is gerapporteerd aan de Gemeenteraad en waarvan de rekenkamercommissie zich afvraagt of het informeren van de Gemeenteraad niet te overwegen zou zijn geweest. De rekenkamercommissie heeft geen expliciet onderzoek gedaan naar deze besluiten (het kan dus zijn dat de Gemeenteraad anderszins is geïnformeerd over deze besluiten).

- Brief GS over begroting 2006 (10-01-2006). De brief van GS bevat enkele opmerkingen bij de begroting. B&W neemt de brief voor kennisneming aan. Het lijkt echter wenselijk dat ook de Gemeenteraad over deze brief beschikt. De Gemeenteraad is dan beter in staat om zijn kaderstellende en controlerende functie te vervullen.
- Verslag van het overleg met de VROM-inspectie d.d. 12 december 2005 (17-01-2006). B&W besluit kennis te nemen van het verslag en om naar aanleiding van een aanbeveling een werkbezoek aan Helden te plannen. Afhankelijk van de inhoud van het ver-

³ Over- en/of onderschrijdingen vanwege de kostenverdeelssystematiek of mutaties in reserves en voorzieningen

slag veronderstellen wij dat het logisch zou zijn geweest om de Gemeenteraad te informeren over de bevindingen.

- Opbrengst 1^e kohier 2006 (21-02-2006). B&W stemt in met de maatregel om belanghebbenden die niet schriftelijk verzoeken om vermindering a.g.v. amendement De Pater hen dit naderhand toe te kennen. Dit lijkt relevante informatie voor de Gemeenteraad.
- Afvalinzameling: betaald servicetelefoonnummer, textielinzameling en vergunningen papierinzameling (21-01-06). RD4 verzoekt om invoer betaald servicenummer terug te draaien, huidige textielinzameling (met inzet van charitatieve instellingen) te handhaven en de verenigingen die papier inzamelen aan te schrijven om een nieuwe vergunning aan te vragen.
- Reactienota inloopmiddag verkeersplan Ubachsberg (21-03-2006). B&W neemt reactienota voor kennisneming aan en geeft de afdeling Beheer en Beleid het mandaat van overleg en implementatie en besluit alle 36 "inschrijvers" een afschrift van de nota te sturen.
- Rapportage "Sorteeranalyses in ZO-Limburg in 2005 reinigingsdiensten RD4" en "Hoeveelheidsrapportages 2005 RD4" (18-04-2006). B&W neemt kennis van de rapportages en besluit een publicatie te verzorgen over deze 1^e rapportage in het infoblad en wil z.s.m. een aparte notitie over zwerfafval. Onzes inziens is de omvang en scheiding van afvalstromen relevant in het kader van milieubeleid.
- Liquidatie Stichting Regionale Indicatiestelling Oostelijk Zuid Limburg (18-04-2006). B&W stemt in met de liquidatie en stelt een bedrag beschikbaar in het tekort. \
- Beleidslijn Wet Bevordering Integriteitbeoordelingen door het openbaar bestuur (Bibob) (18-04-2006). B&W stelt de beleidslijn vast, trekt de Bibob-beleidslijn vergunningen horeca- en seksinrichtingen in en stelt de vragenformulieren vast.
- Maartcirculaire 2006 (25-04-2006). B&W besluit: "Hogere algemene uitkering 2005 niet betrekken bij saldo jaarrekening maar boekhoudkundig in begrotingsjaar 2006 verwerken. Wanneer is de Gemeenteraad hiervan op de hoogte gebracht? Overigens wordt in een vergadering van 2-5-2006 e.e.a. bijgesteld mét bericht aan de Gemeenteraad.
- Lokaal kunst en cultuurbeleid onder de loep n.a.v. notitie "Kunst, de voelsprietten van de samenleving (09-05-2006). B&W besluit de lokale kunst- en cultuurprojecten in de kadernota te benoemen. Is ons inziens een aanpassing van de kaders.
- Dekking storting € 20.000 in welzijnsfonds (12-06-2006). B&W neemt kennis van dekking van saldo begroting 2006. Wordt pas in najaarsrapportage melding van gemaakt.

6.3.4. De thema avonden

In de periode januari 2006 – juni 2006 zijn 3 thema-avonden georganiseerd. Tijdens de thema-avonden zijn de volgende onderwerpen behandeld:

31 januari 2006	Presentatie nieuwe opzet regionale brandweer (dhr. van Klaveren) Kwartaalrapportage politie en voortgang werkwijze teamconcept Presentatie Deloitte over bedrijfsvoering
9 maart 2006	Presentatie over de WMO
7 juni 2006	Werkconferentie betreffende de kadernota

6.3.5. De interviews

In de interviews wordt aangegeven dat de informatievoorziening in 2007 verbeterd is, maar Raadsleden geven aan dat het nog steeds lastig is om de juiste informatie en belangrijke stukken boven tafel te krijgen. Als voorbeeld wordt een aantal keren het leefbaarheidsproject Ubachsberg genoemd. Alle geïnterviewden noemen de in 2007 geïntroduceerde jaaragenda als aanzienlijke verbetering van de informatievoorziening. Vooraf staat vast wanneer de Gemeenteraad over belangrijke thema's wordt geïnformeerd.

De meeste geïnterviewden zijn het er wel over eens dat als de kwaliteit van de informatievoorziening optimaal is, de Gemeenteraad alleen maar geïnformeerd hoeft te worden indien afgeveken wordt van beoogde doelen of wanneer budgetten overschreden worden. Zover is het echter nog lang niet zodat de Gemeenteraad ook tussentijds geïnformeerd wil worden, ook al verlopen de activiteiten en de realisatie van de beleidsdoelen volgens planning. Er wordt regelmatig een relatie gelegd met de programmabegroting (zie in dit verband ook de kwaliteit van de planningsdocumenten, hoofdstuk 6.1). De Gemeenteraad wil dus ook de voortgang van de projecten en activiteiten monitoren. Over de mate waarin de voortgang gemonitord

moet worden zijn de geïnterviewden het niet eens, de meningen variëren van “ik wil structureel per maand op de hoogte worden gehouden, van begin tot eind” tot “als we de kaders en uitgangspunten goed hebben gesteld en de budgetten zijn transparant gealloceerd dan alleen informeren bij afwijkingen”. Men is het erover eens dat er richtlijnen moeten komen ten aanzien van dit punt.

De actieve informatievoorziening is nog te veel financieel van aard. Er wordt een duidelijke relatie gelegd met de kwaliteit van de tussentijdse rapportages en de programmabegroting. Zolang die niet inhoudelijk zijn verbeterd en niet meer alleen financieel van aard zijn, zal er ook geen kwaliteitsslag gemaakt kunnen worden ten aanzien van de actieve informatievoorziening. Ook wordt er een relatie gelegd met de cultuur van de organisatie. Een van de geïnterviewden gaf aan: “We zijn goed in het uitspreken van ambities maar gaan te laat nadenken over haalbaarheid en de verantwoording van de realisatie van deze uitgesproken ambities. Als er iets aan de hand is worden mensen pas getriggerd om te gaan rapporteren”. Er is behoefte aan structuur: wanneer wordt waarover gerapporteerd.

De kwaliteit van de bestuursrapportages wordt door de geïnterviewden over het algemeen als zeer matig beoordeeld. Alleen maar financieel en geen enkele relatie met beleidsvoornemens. De bestuursrapportages zijn geen sturingsinstrument waarmee de Gemeenteraad beleid kan bijstellen. Er wordt erkend dat ook de Gemeenteraad hier onvoldoende in heeft gestuurd en dat raadsleden in het verleden ook alleen maar geïnteresseerd waren in financiële afwijkingen. Er is echter wel een verandering waarneembaar: raadsleden willen óók geïnformeerd worden over de inhoud. Het College van B&W is overigens voornemens om in 2007 meer over gestelde prioriteiten te rapporteren en nadrukkelijker over afwijkingen, niet alleen financieel maar ook inhoudelijk.

Overigens hebben de ondervraagden over het algemeen wel vertrouwen in het ingezette verbetertraject (jaaragenda en programmabegroting 2007).

Er is behoefte aan een beleidslijn (protocol) over de actieve informatieplicht zodat er geen sprake meer is van “vrijblijvendheid”. De jaaragenda wordt als stap in de goede richting gezien. Ook ambtelijk is veelal niet duidelijk wanneer de Gemeenteraad (via de verantwoordelijke wethouder) wel of niet geïnformeerd moet worden. In B&W stukken dient overigens aangegeven te worden of de Gemeenteraad of een commissie geïnformeerd dient te worden. Het proces dwingt om na te denken over de actieve informatieplicht. In het College van B&W is informatievoorziening aan de Gemeenteraad een belangrijk thema.

6.4. De “informatierechten” van de Gemeenteraad

De informatierechten van de Gemeenteraad zijn geregeld in onder andere de Gemeentewet artikel 155 lid 1 en 2 en artikel 60 lid 1. In de gemeente Voerendaal is dit recht vertaald in de verordening 212, de verordening op de Gemeenteraadscommissies 2006 en het reglement van orde voor de vergaderingen en andere werkzaamheden van de Gemeenteraad.

6.4.1. De interviews

In de interviews zijn vragen gesteld over het gebruik van de informatierechten van de Gemeenteraad. Zowel raadsleden als bestuurders vinden dat de Gemeenteraad actief naar informatie op zoek moet. Zelfs de thema-avonden worden in dit licht gezien. Er wordt bijvoorbeeld gesteld dat vooral het aantal Raadsleden dat aan deze thema-avonden deelneemt steeds opnieuw weer tegenvalt. Overigens wordt een aantal keren gezegd dat de werkdruk van raadsleden enorm is en dat men steeds selectiever wordt in het bijwonen van bijeenkomsten. Ook over de kwaliteit van de thema-avonden is men het over het algemeen wel eens. Sommige thema's zijn niet interessant, zijn veelal langdradig en er zou meer op proces gestuurd moeten worden door het College van B&W⁴. Een aantal raadsleden vindt echter dat er niet verondersteld moet worden dat deelname aan een themabijeenkomst impliceert dat de Gemeenteraad actief geïnformeerd is. Er is sprake van vrijblijvende informatieverstrekking

⁴ Als voorbeeld wordt een aantal keren het thema “Rechtmatigheid” genoemd: langdradig, duurt te lang en te gedetailleerd.

maar niet in het kader van de actieve informatieplicht, er wordt op basis van een dergelijke bijeenkomst dus geen besluit genomen. Over het algemeen zijn de geïnterviewden het er over eens dat er voldoende vragen worden gesteld in commissies en in de Gemeenteraad; ook worden nog steeds de nodige amendementen ingediend. Er zijn voldoende mogelijkheden om vragen te stellen. Raadsleden kunnen agendapunten toevoegen. Over het algemeen is men dus van mening dat er voldoende gebruik wordt gemaakt van de informatierechten.

6.5. De passieve informatieplicht

De passieve informatieplicht houdt in dat het College van B&W de Gemeenteraad mondeling of schriftelijk de door een of meer leden gevraagde inlichtingen geeft (tenzij in strijd met het openbare belang). In het reglement van orde is in artikel 38 geregeld dat de Gemeenteraad vragen kan stellen en dat de gestelde vragen mondeling of schriftelijk in de eerstvolgende of de daaropvolgende vergadering worden gegeven.

Ten behoeve van het onderzoek zijn de door de Gemeenteraad gestelde schriftelijke vragen in de periode 1^e helft 2006 geïnventariseerd en zijn de antwoorden van het College van B&W beoordeeld op duidelijkheid en transparantie (adequaat).

6.5.1. Vragen periode 1^e helft 2006

- Februari 2006: vraag met betrekking tot gladheidbestrijding Furethela en opruimen vuurwerk. Wie is verantwoordelijk en hoe is handhaving geregeld. Vragen worden ambtelijk beantwoord (met akkoord wethouder). Ten aanzien van gladheidsbestrijding wordt toegelicht dat winkeliers ter plekke verantwoordelijk zijn voor het sneeuwvrij maken. Er wordt echter geen antwoord gegeven op de handhavingsvraag. Wat de gemeente dus doet om herhaling te voorkomen, wordt onvoldoende duidelijk. De vraag ten aanzien van het opruimen van vuurwerk wordt adequaat beantwoord.
- Maart 2006: vraag betreffende benoeming medewerker voorlichting en communicatie. Het College van B&W beantwoordt de vraag door de vacatureprocedure toe te lichten om vervolgens in te gaan op de concrete casus. De vraag lijkt afdoende beantwoord, zowel ten aanzien van duidelijkheid als transparantie.
- April 2006: vraag met betrekking tot de ontwikkeling van het kerkplein, handhaving pand Dautzenberg, verpaupering wijk en vreemde (juridische) constructies met projectontwikkelaar. Het College van B&W stelt bij de beantwoording dat er een gerechtelijke procedure loopt en dat er daarom geen ontwikkelingen ter hand kunnen worden genomen. De gemeente geeft echter geen antwoord op de vraag of er wellicht sprake is van vreemde juridische constructies die de intentie hebben om de gemeente buiten spel te zetten.
- Mei 2006: vragen over de Voedselbank: zijn er inwoners aangewezen op de Voedselbank en wat doet de gemeente om rechthebbenden vast te kunnen stellen. De vragen worden beantwoord door de afdeling samenleving/beleid. Er wordt niet duidelijk of de verantwoordelijke wethouder instemt met de antwoorden. De vragen worden weliswaar beantwoord maar onvoldoende onderbouwd.
- Juni 2006: vraag of de door eigenaren en bewoners van Domein Hellebeuk betaalde gemeentelijke belastingen kunnen worden ingezet ter bekostiging van de legalisatie van de permanente bewoning. Het College van B&W beantwoordt de vraag op formele wijze. Uitgelegd wordt waar de OZB en het rioolrecht toe dienen. Er wordt niet ingegaan op de achterliggende problematiek, namelijk bekostiging legalisatie permanente bewoning.
- Juni 2006: vragen over de ontwikkelingen aangaande de Kapelhof en de ontwikkelrichtingen vanuit Visie Voerendaal. De beantwoording geschiedt deels adequaat. Ten aanzien van de afwijking ten opzichte van eerdere plannen wordt onvoldoende duidelijk waarom hiervan afgeweken wordt (behoudens herprioritering).
- Juli 2006: vragen over de voortgang van 2 projecten: herinrichting Ubachsberg en accommodatie van de voetbalvereniging Klimmania. Vragen worden adequaat beantwoord (zie in dit kader ook paragraaf 6.6. Leefbaarheidsproject Ubachsberg).

6.5.2. De interviews

De vragen komen via de griffie binnen. Vragen worden op zo kort mogelijke termijn beantwoord en zo kort en bondig mogelijk. Uit de interviews blijkt dat er een verschil is tussen de mening van de raadsleden enerzijds en College van B&W en ambtenaren anderzijds (ten aanzien van de passieve informatieplicht). College van B&W en ambtenaren zijn van mening dat de Gemeenteraad al snel verzandt in details en dat gestelde vragen soms gebaseerd zijn op persoonlijke politieke belangen (raadsleden die zich laten leiden door persoonlijke ervaringen). Bij de vragenstellers is er vaak ook geen afstemming en/of relatie met de hoger gelegen doelstellingen (programmabegroting). Ook is men in het algemeen van mening (College van B&W/ambtenaren) dat vaak overbodige vragen worden gesteld, de inhoud van beleidsnota's is vaak onvoldoende bekend bij Raadsleden. Tijdens de interviews wordt een aantal voorbeelden genoemd. Er wordt erkend dat het ook zo kan zijn dat het College van B&W de beoogde boodschap soms niet goed overbrengt.

In het algemeen wordt gesteld dat de kwaliteit van de gestelde vragen toeneemt. Het gaat soms nog over de "stoeptegel"; de gestelde vragen zouden wat meer inhoudelijk van aard mogen zijn, maar er is een duidelijke verbetering waarneembaar. Er wordt een relatie gelegd met de kwaliteit van de organisatie. Burgers stellen vragen aan de gemeente; als die vragen adequaat worden beantwoord, is het niet meer nodig diezelfde vraag aan een raadslid te stellen met als gevolg dat die vragen weer worden doorgeleid aan het College van B&W en het ambtelijk apparaat.

De raadsleden gaan er van uit dat de gestelde vragen naar eer en geweten worden beantwoord door het College van B&W. Toch stelt een enkel Gemeenteraadslid dat er niet altijd openheid van zaken wordt gegeven: "krijgen we wel alles te horen?" (bijvoorbeeld bij de aanbestedingsprocedure). Ook de raadsleden stellen dat sommige vragen overbodig zijn indien men beter op de hoogte zou zijn van beleidsstukken, maar men is ook van mening dat het ondoenlijk is om alle stukken op voorhand inhoudelijk te kennen.

6.6. Projectplan: Leefbaarheidsprogramma Ubachsberg

6.6.1. Het projectplan

In 2003 is het Leefbaarheidsprogramma Ubachsberg geïnitieerd. Het College van B&W heeft een projectgroep ingesteld die zeer divers is samengesteld. Het College van B&W heeft gekeken naar spreiding qua achtergrond, buurten, leeftijd en geslacht evenals het beschikken over een brede visie op de Ubachsbergse samenleving. Het plan van aanpak van het (pilot) project Leefbaarheid Ubachsberg bestaat uit de volgende hoofdstukken (samengevat).

1. Aanleiding en doelstelling. In dit hoofdstuk zijn een aantal aanleidingen beschreven die hebben geleid tot dit project.
2. Projectstructuur. In de projectstructuur wordt uitgebreid ingegaan op de bemensing van de diverse projectonderdelen.
3. Extern bureau. Voor de uitvoering van een aantal werkzaamheden wordt een extern bureau geselecteerd.
4. Communicatieplan. Voor het project wordt een communicatieplan opgesteld waarin wordt aangegeven op welke wijze de uitvoering van de plannen met de inwoners van Ubachsberg wordt gecommuniceerd.
5. Startconferentie. Het project wordt opgestart met een startconferentie waarbij de inwoners uitgebreid worden geïnformeerd over het project.
6. Nulmeting c.q. inventarisatie voorzieningen niveau. Als product wordt een inventarisatie van het voorzieningenniveau genoemd op basis van objectief meetbare criteria evenals op basis van de mening van de inwoners.
7. Toekomstvisie. In dit onderdeel wordt een rapportage opgeleverd met een inventarisatie van toekomstige ontwikkelingen die gevolgen hebben voor de structuur en voorzieningenniveau (IST en SOLL situatie)
8. Bepaling basisvoorziening. Op basis van notities wordt het basisvoorzieningenniveau van een kern benoemd.
9. Uitvoeringsprogramma. Het resultaat is een uitvoeringsprogramma voor de kern Ubachsberg.

10. Monitoring en evaluatie. Het proces wordt na afloop geëvalueerd. Er wordt uitgegaan van een 4-jaarlijkse monitor.
11. Schematisch overzicht. In dit overzicht wordt aangegeven wie verantwoordelijk is voor de voorbereiding en vaststelling van fases en wie waarover geïnformeerd dient te worden.

6.6.2. Het uitvoeringsprogramma

In januari 2004 is het uitvoeringsprogramma "Leefbaarheid kern Ubachsberg" opgezet. Dit uitvoeringsprogramma beoogt een concreet antwoord te geven op de vraag welke acties worden uitgezet om de leefbaarheid van Ubachsberg te bevorderen. In het uitvoeringsprogramma zijn de verschillende activiteiten geclusterd in 6 zogenaamde actielijnen. Iedere actielijn wordt voorzien van strategische doelstellingen en aan iedere actielijn wordt een aantal projecten gekoppeld. Per project wordt volstaan met een korte omschrijving in de vorm van de doelstelling. Ten aanzien van bijvoorbeeld de actielijn 2: 'Voorzieningen' wordt als actietaak benoemd: "het realiseren van een servicewinkel waar de inwoners van Ubachsberg terecht kunnen voor een aantal praktische diensten zoals postale diensten, bancaire diensten, kopieerservice, internetservices, zorgdiensten en informatievoorziening". Als motivering wordt opgenomen dat deze diensten als een groot gemis worden ervaren. In de op internet geplaatste versie (concept) van januari 2004 is hoofdstuk 6: 'planning en kostenraming' niet ingevuld. In een door de verantwoordelijke ambtenaar verstrekte versie van 14 mei 2004 is dit hoofdstuk wel ingevuld. In deze laatste versie is per actielijn een globale planning aangegeven en is vermeld wat de geraamde kosten zijn. Er is gekozen voor een "planperiode" van vijf jaren: van 2004 tot en met 2008. Tegen het einde van die periode wordt een plan vervaardigd voor de vervolfase.

6.6.3. De uitvoering

De uitvoering van de verschillende projecten wordt door verschillende werkgroepen opgepakt. Er is geen implementatieplan op basis waarvan deelprojecten worden uitgevoerd. Zo is er een werkgroep "wonen, welzijn en zorg" die ten aanzien van de speeltuin stelt dat de herinrichting verzorgd dient te worden door de Stichting Openbare Recreatieweide Ubachsberg. Dezelfde werkgroep zet lijnen uit ten aanzien van de projecten Skatebaan en Servicewinkel (afsprakenlijst werkgroep wonen welzijn zorg d.d. 24 februari 2005). Alleen ten aanzien van het herinrichtingsplan is er sprake van een gestructureerd plan (van aanpak). De werkgroepen sluiten niet aan bij de actielijnen van het uitvoeringsprogramma.

6.6.4. Aanbesteding Ubachsberg

In het najaar 2006 blijkt dat er ten aanzien van het herinrichtingsplan Ubachsberg de nodige vragen zijn met betrekking tot de aanbestedingsprocedure. Er is sprake van een tekort van meer dan € 400.000 en er bleek te zijn afgeweken van het in 1997 vastgestelde aanbestedingsbeleid. Het College van B&W beroept zich op paragraaf 5, artikel 2 van de aanbestedingsnota, waarin staat dat het College van B&W bevoegd is af te wijken van het vigerende aanbestedingsbeleid. Het College van B&W dient de Gemeenteraad echter wel bij eerste gelegenheid hieromtrent te informeren.

De vragen die gesteld worden, hebben te maken met de forse overschrijding op dat moment en het afwijken van het vigerende aanbestedingsbeleid. Het College van B&W beantwoordt op 15 november 2006 de gestelde vragen. In hoofdlijnen komt het erop neer dat het College van B&W van mening is dat de Gemeenteraad ten aanzien van de overschrijdingen voldoende is geïnformeerd middels een brief van 11 juli 2006 en de afwijking van het aanbestedingsbeleid wordt gerechtvaardigd door paragraaf 5, artikel 2. Volgens het College van B&W heeft zij de Gemeenteraad hierover bij de eerstvolgende gelegenheid geïnformeerd.

6.6.5. De interviews

Er is gekozen voor een bepaalde formule: een globale planning zonder concrete budgetafspraken. Het uitvoeringsplan is in de Gemeenteraad geweest maar zonder budget omdat dit niet gealloceerd was in de programmabegroting (er is een aantal onderhoudsbudgetten samengevoegd en daarnaast is een soort leefbaarheidsfonds gecreëerd uit oude reserves). Over de voortgang van het project wordt voornamelijk gerapporteerd via de gemeentelijke internetsite. Er is onvoldoende structureel (inhoudelijk en financieel) gerapporteerd aan de Gemeenteraad. De bedoeling is dat in 2007 ook inhoudelijk wordt gerapporteerd over de voortgang van de projecten. Gedurende het project zijn fouten gemaakt, zowel ten aanzien van de verantwoording maar ook bijvoorbeeld ten aanzien van de aanbestedingsprocedure en

de budgetoverschrijding. Over het algemeen is men van mening dat er ten aanzien van grote projecten een aparte voortgangsrapportage moet komen. Ook over de voortgang van projecten rapporteren en niet alleen maar achteraf en zeker niet alleen maar wanneer het College van B&W getriggerd wordt om te informeren (bijvoorbeeld bij budgetoverschrijdingen).

Over de budgetallocatie bij (leefbaarheids) projecten, bijvoorbeeld Ubachsberg, is men niet te spreken. Bestaande budgetten zijn samengevoegd maar onvoldoende concreet vooraf toegevoerd. Overigens was bekend wat het beschikbare budget was. De verdeling over de diverse kernen is echter niet geconcretiseerd. Men beoogde zware externe communicatie met veel omgevingsparticipatie. Bij dit proces is de Gemeenteraad betrokken geweest en door de raadsleden wordt dus ook de hand in eigen boezem gestoken. De geïnterviewden zijn over het algemeen van mening dat de Gemeenteraad onvoldoende op proces gestuurd heeft. De geïnterviewde raadsleden zijn van mening dat het College van B&W eerder had moeten informeren over de budgetoverschrijding bij het project Ubachsberg.

Ambtelijk wordt gesteld dat met uitzondering van het herinrichtingsplan de meeste projecten van een zodanig beperkte omvang zijn dat deze veelal via B&W-stukken of via bilateraal overleg met de verantwoordelijke wethouder zijn afgehandeld. Zo is bijvoorbeeld met betrekking tot het project speeltuin overleg gevoerd met de beherende organisatie. Zij heeft op verzoek van de gemeente de plannen opgesteld en deze zijn vervolgens ter besluitvorming aangeboden aan het College van B&W. Er werd niet gewerkt met projectformats of een draaiboek projectmatig werken (of iets dergelijks). Wel werd de Gemeenteraad steeds geïnformeerd en werden regelmatig presentaties verzorgd in de commissie Samenleven. Daar waar een standpunt van de Gemeenteraad nodig was, werd dit expliciet aan de Gemeenteraad gevraagd. De kwaliteit van de projectenplanning is duidelijk voor verbetering vatbaar. In de toekomst wil de gemeente projectmatig werken gaan in voeren op basis van standards. Ambtelijk is er wel behoefte aan concrete afspraken over criteria op basis waarvan de Gemeenteraad geïnformeerd dient te worden (verschil beleids- en uitvoeringsverantwoording).

6.7. De exploitatie van het Cultureel Centrum de Borenborg

Vanaf 14 december 2000 is op basis van een huurovereenkomst tussen de gemeente Voerendaal en Heineken Nederland BV het Cultureel Centrum de Borenborg geëxploiteerd. De exploitatie werd uitgevoerd door een VOF. Eind 2003 is de voornoemde huurovereenkomst beëindigd en heeft de gemeente Voerendaal de exploitatie overgenomen. De exploitatie is in die periode (september 2003 – maart 2004) belegd bij Heton Sport. Vanaf maart 2004 tot september 2004 is de exploitatie overgenomen door een andere exploitant. Met hem is een netto vergoeding overeengekomen (garantstelling) en er werd geen huur doorberekend. Deze overeenkomst werd verlengd tot 1 december 2004 met dien verstande dat er geen netto vergoeding meer werd overeengekomen. Vanaf 1 december 2004 is tussen de gemeente en de VOF Cultureel Centrum de Borenborg een huur- en exploitatieovereenkomst getekend met een looptijd van 5 jaren. De overeenkomst is gebaseerd op een aantal uitgangspunten en randvoorwaarden waaronder een verplichting op basis waarvan de exploitant en gemeente ieder kwartaal overleg voeren over de inhoudelijke en financiële gang van zaken. Zonodig maken partijen met elkaar afspraken over de aanpak van eventuele problemen.

In september 2005 wordt door de verantwoordelijke wethouder in de commissie Samenleving aangegeven dat er in de "eerste periode" een tekort is geweest dat moet worden aangevuld. Er wordt verondersteld dat in de "tweede" periode geen problemen zijn gesignaleerd. In december 2005 worden door de exploitant de eerste signalen afgegeven dat de Borenborg met exploitatieproblemen kampt.

In de vergadering van het Presidium van 4 april 2006 verstrekt de verantwoordelijke wethouder vertrouwelijke informatie over de problemen bij de Borenborg. Een aantal fractievoorzitters merkt op dat "we dit allang hebben zien aankomen".

In een brief van 3 juli 2006 aan de Gemeenteraad wordt door het College van B&W een aantal voorstellen gedaan om de continuïteit van de Borenborg te garanderen en wordt aangegeven dat financiële consequenties aan de Gemeenteraad medegedeeld worden.

Het College van B&W is de raad dus actief en adequaat gaan informeren vanaf april 2006.

6.7.1. De interviews

Uit de interviews komt naar voren dat de Gemeenteraad voornamelijk in de periode vóór eind 2005 nagenoeg niet of minimaal is geïnformeerd over de stand van zaken in de Borenburg. Vanaf begin 2006 is de informatievoorziening ten aanzien van dit dossier aanzienlijk verbeterd. Een aantal raadsleden is van mening dat als ze eerder geïnformeerd waren de Gemeenteraad haar controlerende rol beter had kunnen invullen. Er wordt wel onderkend dat het vanwege de vertrouwelijkheid van het dossier ook lastig was om adequaat te informeren. Ook ambtelijk is men van mening dat naar de Gemeenteraad toe niet serieus tussen-tijds is gerapporteerd over de ontwikkelingen in de Borenburg. Ook wordt gesteld dat de ex-ploitant zich niet gehouden heeft aan de afspraken in de overeenkomst over het per kwartaal informeren van de gemeente over de resultaten.

Door het College van B&W wordt gesteld dat het een privaatrechtelijke casus betreft en de Gemeenteraad dus niet over het hele proces geïnformeerd hoeft te worden.

7. Conclusies / aanbevelingen

7.1. Conclusies

7.1.1. Programmabegroting 2006 en 2007

Uit de programmabegroting 2006 blijkt dat er ten aanzien van de meeste programma's nagenoeg geen beoogde effecten en/of prestaties zijn opgenomen. Vaak is onvoldoende duidelijk welke prestaties geleverd moeten worden en welke criteria benoemd zijn om achteraf te beoordelen of beleid succesvol is geweest. Bij een aantal programma's vraagt de rekenkamercommissie zich af of de invulling van een bepaald programma wel de lading van het programma dekt.

De beantwoording van de 3W-vragen komt op de rekenkamercommissie over als rommelig en onsamenhangend. Het is onduidelijk welke indicatoren bij welke doelstelling horen; tijdrekenen en streefcijfers ontbreken; het is onduidelijk welke activiteiten moeten bijdragen aan welke doelstelling; er wordt in veel gevallen niets gezegd over de haalbaarheid van de geformuleerde doelstellingen/activiteiten

Positief punt is het lijstje met de gemeentelijke kaders voor een aantal programma's.

De programmabegroting 2007 is nieuw van opzet. Er zijn nog maar 6 programma's en ten opzichte van de programmabegroting 2006 is er een duidelijke kwaliteitslag gemaakt. Toch is er ook in de programmabegroting van 2007 onvoldoende sprake van concreet gedefinieerde activiteiten en prestaties. Dit geldt zeker ook voor het benoemen van maatschappelijke effecten. Bij een aantal programma's wordt dit ook erkend maar de rekenkamercommissie veronderstelt dat een aantal benoemde activiteiten wel degelijk als effect meetbaar is. Soms is er ook sprake van "proces"indicatoren waarvan onduidelijk blijft wat concreet beoogd wordt met het beleid.

Vooralsnog zijn er (in beide begrotingen) onvoldoende maatschappelijke effecten benoemd waardoor de huidige informatievoorziening nagenoeg niet gerelateerd wordt aan de uiteindelijk beoogde maatschappelijke effecten.

Ten aanzien van projecten wordt geen gebruik gemaakt van projectsjablonen of bijvoorbeeld een handboek projectmatig werken. Er is geen sprake van uniformiteit en projecten worden onvoldoende concreet uitgewerkt. Niet duidelijk is wanneer waarover moet worden teruggekoppeld en wat de concrete producten zijn.

7.1.2. De actieve informatieplicht

Belangrijke randvoorwaarden bij het adequaat actief informeren is een optimaal planningsproces waarin doelen en effecten concreet zijn gedefinieerd en voldoende zijn afgestemd met de hoger gelegen kaders. In de gemeente Voerendaal is dit nog in onvoldoende mate aan de orde.

In de financiële verordening 212 is ten aanzien van de tussenrapportages een aantal regels opgenomen. In de gemeente Voerendaal is sprake van twee tussenrapportages: de voor- en najaarsrapportage. In de door ons beoordeelde rapportages is onvoldoende gevolg gegeven aan het gestelde in de verordening 212 artikel 7, lid 2:

- "de tussenrapportages bevatten een uiteenzetting over de uitvoering en bijstelling van het beleid."

en artikel 7, lid 4:

- "tevens worden in de tussenrapportages de verwachte afwijkingen in de te leveren goederen en diensten en de maatschappelijke effecten toegelicht."

De tussenrapportages zijn voornamelijk financieel van aard en in de meeste gevallen is er geen enkele relatie met de realisatie van beleidsvoornemens en/of projecten, er is geen afstemming en of beoordeling van beleidsvoornemens en/of projecten.

Over een periode van een half jaar is geïnventariseerd op welke andere wijze dan de tussen-tijdse rapportages het College van B&W de Gemeenteraad heeft geïnformeerd in het kader van de actieve informatieplicht. Er is sprake van een aantal brieven waarin het College van B&W de Gemeenteraad informeert, naar eigen zeggen op basis van de pro-actieve informatieplicht. In de meeste gevallen gaat het echter om het beantwoorden van door fracties gestelde vragen. De beantwoording van de (meeste) vragen betreft dus passieve informatie en geen actieve informatie.

Er is in die periode sprake geweest van 3 thema-bijeenkomsten. Deze thema-bijeenkomsten worden door de meeste fracties gezien als informatie bestemd voor de burger en in mindere mate voor de raadsleden. Doel van de thema-avonden is informeren van aard. De thema-avonden worden door raadsleden dan ook niet gezien in het kader van de actieve informatieplicht.

In de periode januari – juli 2006 is een aantal besluiten genomen waarover niet actief is gerapporteerd aan de Gemeenteraad en waarvan de rekenkamercommissie zich afvraagt of het informeren van de Gemeenteraad niet te overwegen zou zijn geweest. De besluitenlijst is openbaar zodat ook de Gemeenteraad zelf ten aanzien van de geagendeerde onderwerpen kan vaststellen of aan de actieve informatieplicht wordt voldaan. Het openbaar maken van de besluitenlijst is echter niet voldoende voor het actief informeren van de Gemeenteraad.

De jaaragenda 2007 en de programmabegroting 2007 worden door de rekenkamercommissie gezien als een goede stap in het kader van een adequate informatievoorziening.

7.1.3. De informatierechten van de Gemeenteraad

De informatierechten zijn geregeld in de verordening 212, de verordening op de Gemeenteraadscommissies 2006 en het reglement van orde voor de vergaderingen en andere werkzaamheden van de Gemeenteraad.

De rekenkamercommissie concludeert dat er voldoende rechten zijn en dat de raadsleden deze rechten voldoende benutten om de benodigde informatie te vergaren. Ten aanzien van de thema-avonden kan gesteld worden dat dit een instrument is in het kader van informatieverstrekking en ook als zodanig wordt opgevat door de Gemeenteraad.

7.1.4. De passieve informatieplicht

De passieve informatieplicht betreft het beantwoorden van vragen door het College van B&W van de door de raadsleden gestelde vragen. In een periode van een half jaar zijn de door de Gemeenteraad gestelde schriftelijke vragen geïnventariseerd en zijn de antwoorden van het College van B&W gescreend op duidelijkheid en transparantie. Uit hoofdstuk 6.5.1. blijkt dat niet in alle gevallen de vragen adequaat zijn beantwoord. In sommige gevallen is er sprake van onvolledigheid en in andere gevallen van het onvoldoende onderbouwen van een antwoord.

7.1.5. Project Ubachsberg

De burger is voldoende geïnformeerd, via internet en informatiebijeenkomsten. Er is een uitgebreide projectstructuur die echter zeer globaal van aard is en waarbij onvoldoende duidelijk wordt wat de belangrijkste activiteiten zijn en wanneer e.e.a. en tegen welke prijs moet zijn afgerond. Ook het uitvoeringsprogramma biedt onvoldoende houvast. De uitvoering blijkt versnipperd, er is geen implementatieplan op basis waarvan deelprojecten worden uitgevoerd en werkgroepen sluiten niet aan bij de actielijnen van het uitvoeringsprogramma.

Onvoldoende structuur binnen het project heeft er ons inziens toe geleid dat de Gemeenteraad van mening is dat zij onvoldoende is geïnformeerd over het afwijken van de vigerende aanbestedingsprocedure uit 1997. Het College van B&W heeft de Gemeenteraad geïnformeerd middels een brief van 11 juli 2006. Deze brief was een antwoord op door een fractie gestelde vragen. In de antwoorden wordt niet expliciet ingegaan op het afwijken van de vigerende aanbestedingsregels uit 1997. De rekenkamercommissie is van mening dat het College van B&W de Gemeenteraad in het kader van de actieve informatieplicht, alsmede volgens paragraaf 5, artikel 2 van de aanbestedingsnota adequater had moeten informeren. Het College van B&W had de Gemeenteraad kort ná 31 januari 2006 (de datum dat het College van B&W heeft ingestemd met de offerteaanvraag) actief kunnen informeren over de (voorgenomen) afwijkende procedure. Ten aanzien van de begrotingsoverschrijding is niet

middels een raadsvoorstel expliciet gevraagd een aanvullend krediet beschikbaar te stellen. De financiële overzichten waaruit het tekort bleek, zijn toegevoegd aan de brief van het College van B&W van 11 juli 2006. Deze brief had echter, zoals eerder aangegeven, betrekking op de door een aantal fracties gestelde vragen.

7.1.6. De Borenburg

De (financiële) problemen bij het Cultureel Centrum de Borenburg dateren van begin 2005. Het College van B&W is de Gemeenteraad actief gaan informeren vanaf begin 2006. Voor die tijd is er niet of minimaal geïnformeerd over de stand van zaken bij de Borenburg. Als argument wordt de vertrouwelijkheid genoemd, maar ook wordt gerefereerd aan art. 160 lid 1 (bevoegdheid om tot privaatrechtelijke rechtshandelingen te besluiten). De rekenkamercommissie is van mening dat er weliswaar sprake is van een privaatrechtelijke handeling maar dat volgens art. 169 lid 4 (bijzondere informatieplicht) het College van B&W de Gemeenteraad wel vooraf inlichtingen had moeten geven omdat de Gemeenteraad hier de nodige vragen over heeft gesteld en de uitoefening (wellicht) ingrijpende (financiële) gevolgen kon hebben voor de gemeente. In dit laatste geval had de Gemeenteraad de gelegenheid moeten krijgen om vooraf zijn wensen en bedenkingen ter kennis van het College van B&W te brengen.

Voorts is ons niet gebleken dat de exploitant én het College van B&W volgens de overeenkomst (december 2004) ieder kwartaal overleg hebben gevoerd over de inhoudelijke en financiële gang van zaken. De gemeente had de exploitant moeten aanspreken op deze verplichting. Informatievoorziening aan de Gemeenteraad was dan wellicht in een eerder stadium op basis van de rapportage van de exploitant aan de orde gekomen.

7.2. Aanbevelingen

7.2.1. Planningsdocumenten

Ten aanzien van de planningsdocumenten adviseren wij om het SMART-principe⁵ organisatiebreed toe te passen. Door het SMART-principe op een juiste wijze te interpreteren, is de organisatie in staat om de door de Gemeenteraad gestelde kaders in het visiedocument 'Voerendaal, een verrassende ontmoeting' te vertalen in de programmabegroting. Voorts adviseren wij expliciet een verband te leggen tussen doelstellingen en activiteiten waarbij ten aanzien van de indicatoren waar mogelijk tijdreeksen en (meerjarige) streefcijfers worden opgenomen.

Ten aanzien van kengetallen en prestatie-indicatoren adviseren wij het onderscheid nader uit te werken. Hierbij kan onderstaand kader gehanteerd worden:

- Kengetal: Getal waarin omvang van verschijnsel wordt uitgedrukt: aantal FTE, ziekteverzuim, aantal bijstandsgerechtigden, aantal m2 groen etc.
- Inputindicator: middelen die in het proces worden gebruikt zoals capaciteit (uren), geld, machines (sneeuwschuivers, financiële pakket etc).
- Procesindicator: informatie over werkprocessen (inspanning) aantal keren dat de sneeuwschuiver uitrukt, aantal beschikbare uren voor een bepaald proces.
- Outputindicator: geeft uitkomsten van het productieproces weer, zoals aantal leerlingen dat deelneemt aan alternatieve leertrajecten, aantal gereaaliseerde inburgeringstrajecten, aantal vrijwilligers etc.
- Effectindicator: geeft weer tot welke effecten het productieproces heeft geleid, zoals: cliëntenbestand bijstand terugdringen met 5%, toename arbeidsmarkttoetreding als gevolg van scho-lingsactiviteiten met 10%, burgertevredenheidsindicatoren etc..

Ten aanzien van de projecten adviseert de rekenkamercommissie als volgt:

- Werk een richtlijn/sjabloon projectmatig werken uit.
- Neem richtlijnen op voor de aspecten: planning, budget, kwaliteit, informatie en projectstructuur.

⁵ SMART staat voor Specifiek, Meetbaar, Actueel, Realistisch, Tijdgebonden

Bovenstaand sjabloon kan helpen om alle projecten volgens één vast stramien te organiseren en te managen. Bovendien stelt dit het management in staat om de voortgang van de projecten te bewaken met de nodige aandacht voor de vooraf gestelde uitgangspunten. Informeer de Gemeenteraad bij grote projecten door middel van vooraf geplande voortgangsrapportages.

7.2.2. De actieve en passieve informatieplicht

Ten aanzien van de actieve informatieplicht dient het College van B&W zelf de afweging te maken welke informatie aan de Gemeenteraad wordt verstrekt. Te veel informatie leidt tot informatiemoeheid en heeft invloed op de controlerende en kaderstellende taak. Te weinig informatie verstrekken leidt tot onvolledigheid en er wordt niet voldaan aan de actieve informatieplicht. Het College van B&W heeft hierdoor veel vrijheid in de interpretatie van de actieve informatieplicht; het doel van onze aanbevelingen is onder andere het ondersteunen van het College van B&W bij het invullen van de actieve informatieplicht.

Ten aanzien van de actieve informatieplicht adviseren wij als volgt:

- Stel een protocol op met daarin afspraken over de actieve informatieplicht⁶.
- Spreek een “beleidslijn” af: alleen informeren bij afwijkingen of ook informeren over voortgang.
- Neem in het protocol⁷ in ieder geval op dat de Gemeenteraad geïnformeerd dient te worden als het onderwerp (informatie uit handreiking actieve informatieplicht, zie noot 1):
 - omvangrijk is (boven een bepaald bedrag komt)
 - complex is (wijzigingen beleid, groot aantal actoren, veel belanghebbenden)
 - consequenties heeft (veel maatschappelijke aandacht, media-aandacht)
 - voor de gemeente relevante veranderingen (bestuurlijk, financieel, juridisch) behelst
 - risico's heeft (politiek gevoelig, integriteit aangaande)
- Stem de bestuursrapportages af op de programmabegroting 2007. Geef per programma in ieder geval de stand van zaken ten aanzien van de voortgang van de gestelde voornemens aan (naast uiteraard de overige verplichtingen volgens de verordening 212 artikel 7).
- Maak onderscheid in het informeren van de Gemeenteraad in het kader van de actieve informatieplicht en het beantwoorden van vragen van fracties, dit laatste betreft de passieve informatieplicht.
- Werk artikel 169 lid 4 (bijzondere informatieplicht) verder uit, vooral voor wat betreft het benoemen van “ingrijpende gevolgen”.
- Informeer de Gemeenteraad tussentijds in het geval van politiek relevantie onderwerpen/ontwikkelingen (Ubachsberg).

Ten aanzien van de passieve informatieplicht adviseren wij het College van B&W op basis van de door ons beoordeelde antwoorden van door de Gemeenteraad gestelde vragen in de benoemde periode de gestelde vragen zo volledig mogelijk te beantwoorden en daar waar mogelijk het antwoord op de vraag inhoudelijk toe te lichten.

⁶ Op de site: www.vernieuwingsimpuls.nl is informatie te downloaden over de uitwerking van de actieve informatieplicht.

⁷ Het vastleggen van de afspraken over de informatieplicht ontslaat het College niet van de plicht buiten de afspraken om de Gemeenteraad actief te informeren. Het College van B&W blijft verantwoordelijk.

Bijlage 1: van het college van B&W n.a.v. het concept-rapport

Correspondentieadres

Postbus 23000
6367 ZG Voerendaal
Telefoon 045 - 575.33.99
Telefax 045 - 575.11.95
E-mail info@voerendaal.nl
www.voerendaal.nl

Aan de Rekenkamercommissie Voerendaal
t.a.v. de heer J.M.P. Essers, Open Universiteit
Postbus 2960
6401DL HEERLEN

Uw brief van

9 maart 2007

Uw Kenmerk

Ons Kenmerk

Voerendaal

11 april 2007

Onderwerp

concept-rapport

Bijlagen

Geachte commissie,

Met interesse hebben wij kennis genomen van uw concept-rapport. Naar aanleiding daarvan nodigen wij u graag uit voor een nader onderhoud, en wel op maandag 16 april om 14.30 uur, dan wel 23 april a.s. om 14.30 uur op het gemeentehuis.

Wij zien in uw rapport een belangrijke bevestiging en ondersteuning voor het traject van kwaliteitsverbetering waarmee wij in 2006 samen met de nieuwe raad zijn gestart. Wij zijn blij dat u als rekenkamercommissie de programmabegroting nieuwe stijl ook ziet als een duidelijke kwaliteitsslag. Maar daarmee zijn wij pas aan het begin, en het is voor ons geen verrassing dat uw rapport dit bevestigt.

Omdat uw onderzoek zich focust op de periode januari t/m juni 2006 behoren sommige waarnemingen die u doet dan ook inmiddels tot het verleden. Andere waarnemingen zijn zeker herkenbaar en nog steeds van toepassing. Wij onderschrijven dan ook de meeste van de gedane bevindingen. Wij hechten evenwel méér nog aan de aanbevelingen die u doet, en wij zullen die dan ook meenemen in het verdere ontwikkelproces. Overigens kan dat proces niet anders dan in de vorm van een groeiproces dat interactief, dus wederzijds tussen raad, college en apparaat, verlopen.

Niet eens zijn wij het overigens met uw conclusie dat de tussenrapportages niet voldoen aan het in de Financiële verordening gestelde. U hanteert - en citeert uit - de onlangs (18 december 2006) door de raad vastgestelde, verbeterde Financiële verordening, welke dus vanaf 2007 van kracht is. Deze regels kunt u niet van toepassing doen zijn op tussenrapportages van vóór die datum, zoals u doet in uw concept-rapportage. Volgens de toen vigerende Financiële verordening hadden tussenrapportages het karakter van een afwijkingen-rapportage, en dan met name in financiële zin. In het proces van kwaliteitsverbetering hebben wij in 2006 zelf met de raad geconstateerd, dat wij behoefte hebben aan een meer inhoudelijke rapportage. Op grond daarvan hebben wij dat in de nieuwe Financiële verordening opgenomen.

In uw beoordeling over de informatieverzorging aan de raad inzake de Borenborg constateert u dat het college van b&w de gemeenteraad actief is gaan informeren

Raadhuisplein 1
6367 ED Voerendaal
Postbank 1031599
Rabobank Voerendaal 15 48 00 988
ABN-AMRO Bank Voerendaal 44 81 46 495
B.N.G. 28.50.08.927

Behandelend Ambtenaar
Kittie Huntjens-Theunissen

Aan de Rekenkamercommissie Voerendaal

t.a.v. de heer J.M.P. Essers,

11 april 2007

vanaf begin 2006; vervolgens focust u zich in deze paragraaf geheel op de wijze van informeren vóór 2006, terwijl wij die al vanaf begin 2006 hebben verbeterd. Wij betreuren dit, want u geeft hiermee o.i. onnodig een te negatief beeld.

Wij stellen het op prijs wanneer u uw rapport op deze punten aanpast en hopen in het onderhoud met u tot een verdere verdieping te komen.

BURGEMEESTER EN WETHOUDERS VAN VOERENDAAL,
de secretaris, de burgemeester,

Bijlage 2:
Reactie van de rekenkamercommissie op de brief van het college

College van B&W van de Gemeente Voerendaal
Raadhuisplein 1
Postbus 23000
6367 ZG Voerendaal

Betreft: Uw reactie op het conceptrapport van de rekenkamercommissie: Tijdigheid en relevantie van bijsturings- en verantwoordingsinformatie.

Heerlen, 14 april 2007

Geacht College,

De rekenkamercommissie die medio 2006 is ingesteld heeft haar eerste onderzoek afgerond. U hebt kennis genomen van het conceptrapport en middels een brief van 11 april heeft u uw bevindingen aan ons medegedeeld.

Het verheugt de rekenkamercommissie te vernemen dat u veel waarde hecht aan de aanbevelingen die wij in ons rapport doen. We onderschrijven dat het inderdaad een ontwikkelproces is waarbij zowel het college, de raad en het ambtelijke apparaat betrokken moeten zijn.

U geeft in uw reactie aan dat er in het rapport twee punten zijn waarmee u het niet eens bent. Graag willen wij onze zienswijze op deze punten aan u kenbaar maken.

1. U bent het niet eens met onze conclusie dat de tussenrapportages niet voldoen aan de Financiële verordening (212). U stelt dat de vigerende Financiële verordening (van kracht tot 18 december 2006) het karakter had van een afwijkingenrapportage, en dan met name in financiële zin. Wij zijn echter van mening dat u ook conform deze "oude" verordening de plicht had om verantwoording af te leggen over de voortgang van in de programmabegroting gestelde doelen. In uw (oude) verordening staat in artikel 7 lid 1: "het college informeert de raad door middel van tussentijdse rapportages over de realisatie van de begroting van de gemeente enz." en in lid 3 van artikel 7 staat: "de inrichting van de tussentijdse rapportages sluit aan bij de programma-indeling van de begroting".

Bijlage 2:
Reactie van de rekenkamercommissie op de brief van het college

In hoofdstuk 2 van het “besluit begroting en verantwoording gemeenten (BBV)” van 2003 is vanaf artikel 7 uitgelegd dat de begroting naast een financieel deel ook een beleidsbegroting bevat. Deze beleidsbegroting bestaat uit het programmaplan en de paragrafen. Het programmaplan bevat een overzicht van te realiseren programma’s waarbij per programma de zgn. 3W vragen worden beantwoord. De rekenkamercommissie concludeert dat u op basis van bovenstaande óók volgens de “oude” verordening gehouden was aan inhoudelijke verantwoording over gestelde (niet alleen financiële) doelen.

2. Ook bent u van mening dat wij een te negatief beeld schetsen ten aanzien van de informatievoorziening aangaande de Borenborg. In ons rapport geven wij aan dat het college pas vanaf 2006 de raad actief is gaan informeren en voor die tijd niet of minimaal. Als reden wordt onder andere aangegeven art. 160 lid 1 (bevoegdheid tot privaatrechtelijke rechtshandelingen). De rekenkamercommissie is echter van mening dat hier sprake zou moeten zijn van art. 169 lid 4 (bijzondere informatieplicht), het college had de raad vooraf inlichtingen moeten verstrekken omdat hierover de nodige vragen zijn gesteld en de uitoefening ingrijpende financiële gevolgen zou kunnen hebben. Onze bevindingen betreffen dus niet zozeer het niet informeren van de raad maar meer de interpretatie van art. 160 lid 1 en vandaar ook onze aanbeveling om art. 169 lid 4 verder uit te werken. Omdat wij met u van mening zijn dat u vanaf april 2006 de raad actiever bent gaan informeren over de ontwikkelingen met betrekking tot de Borenborg, zullen wij ten aanzien van dit punt de rapportage nuanceren en de nadruk leggen op de interpretatie van art. 160 en 169.

In uw reactie nodigt u ons uit voor een nader onderhoud. Uiteraard zijn wij bereid om hieraan gevolg te geven.

Voor vragen over deze brief of naar aanleiding van het rapport kunt u terecht bij de projectleider van dit onderzoek, de heer J.M.P. Essers (06 10085250, jeanpaul.essers@planet.nl).

Wij danken u hartelijk voor uw medewerking.

Namens de Rekenkamercommissie van de Gemeente Voerendaal,

de voorzitter,

J.C.M.G. van Eijs

Bijlage 3 Samenstelling rekenkamercommissie Voerendaal

Rekenkamercommissie Voerendaal

Voorzitter:

Mr. drs. J.C.M.G. van Eijs RA RC CPC (John)

Externe leden:

Mr. G.C.A.M. Dolstra-van der Oord (Gaby)

J.M.P. Essers MBA (Jean-Paul)

Mr. C. Hermens (Cees)

Secretariaat:

Ambtelijk secretaris/onderzoeker

Drs. J.M. Berkenbosch (Michaël)